

Socialutskottets betänkande 2022/23:SoU18

Socialtjänstens ansvar för våldsutsatta m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om prostitution, sexuell utsatthet, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i nära relationer m.m.

I betänkandet finns 38 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Cirka 110 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	9
Utskottets överväganden	10
Prostitution, sexuell utsatthet m.m.	10
Utskottets ställningstagande	20
Hedersrelaterat våld och förtryck	21
Utskottets ställningstagande	32
Våld i nära relationer	34
Utskottets ställningstagande	46
Skyddat boende	48
Utskottets ställningstagande	53
Skyddade personuppgifter	54
Utskottets ställningstagande	56
Våldsutövare	57
Utskottets ställningstagande	62
Reservationer	64
1. Förebyggande arbete, punkt 1 (V)	64
2. Förebyggande arbete, punkt 1 (C)	64
3. Förebyggande arbete, punkt 1 (MP)	65
4. Metoder och uppsökande arbete, punkt 2 (V, MP)	66
5. Program, riktlinjer m.m., punkt 3 (V)	66
6. Program, riktlinjer m.m., punkt 3 (MP)	67
7. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (S)	68
8. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (SD)	68
9. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (MP)	69
10. Föräldraskapsstöd, punkt 5 (SD)	70
11. Föräldraskapsstöd, punkt 5 (MP)	70
12. Kartläggning och statistik, punkt 6 (SD)	71
13. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (SD)	71
14. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (C)	72
15. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (MP)	73
16. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (S)	73
17. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (V, MP)	74
18. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (C)	75
19. Kvinnojourer, punkt 9 (S, MP)	76
20. Kvinnojourer, punkt 9 (SD)	76
21. Våld mot äldre, punkt 10 (SD)	77
22. Våld mot äldre, punkt 10 (C)	77
23. Forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre, punkt 11 (C, MP)	78
24. Våld mot barn, punkt 12 (S)	78
25. Våld mot barn, punkt 12 (C)	79
26. Våld mot barn, punkt 12 (MP)	80
27. Lagreglering av skyddat boende, punkt 13 (S)	80
28. Lagreglering av skyddat boende, punkt 13 (C)	81
29. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (S, MP)	81
30. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (SD)	82
31. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (C)	83

32. Barn i skyddat boende, punkt 15 (C)	83
33. Avgift i skyddat boende, punkt 16 (MP)	84
34. Skyddade personuppgifter, punkt 17 (S)	85
35. Skyddade personuppgifter, punkt 17 (MP).....	85
36. Våldsutövare, punkt 18 (SD)	86
37. Våldsutövare, punkt 18 (C)	87
38. Våldsutövare, punkt 18 (MP)	88
Särskilt yttrande	89
Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (SD).....	89
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	90
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	90

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

1. Förebyggande arbete

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 6,

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 66,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 43,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 24,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 116,

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 11 och 13
samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 87 och 89.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (MP)

2. Metoder och uppsökande arbete

Riksdagen avslår motion

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 5.

Reservation 4 (V, MP)

3. Program, riktlinjer m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 7–9 samt

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (MP)

Hedersrelaterat våld och förtryck

4. Förebyggande arbete och samordning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S),

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 29,

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 7 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 91, 93 och 95–98.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (MP)

5. Föräldraskapsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 30 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 102.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (MP)

6. Kartläggning och statistik

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 31 och

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5.

Reservation 12 (SD)

Våld i nära relationer

7. Allmänt om våld i nära relationer

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 24,

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 8 och 10,

2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3,

2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C),

2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 112, 113 och 126.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (MP)

8. Förebyggande arbete och kompetens

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2,

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 34,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 11,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 61,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 25,

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 6,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 56, 87 och 97,

2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C) och

2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 16 (S)

Reservation 17 (V, MP)

Reservation 18 (C)

9. Kvinnojourer

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:695 av Azra Muranovic m.fl. (S),

2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 4–6 och
2022/23:1052 av Sofia Skönnbrink (S).

Reservation 19 (S, MP)

Reservation 20 (SD)

10. Våld mot äldre

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 26 och

2022/23:927 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 11 och 12.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (C)

11. Forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 35,

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 41 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 80.

Reservation 23 (C, MP)

12. Våld mot barn

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:593 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 45,

2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1, 4 och 5 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 81.

Reservation 24 (S)

Reservation 25 (C)

Reservation 26 (MP)

Skyddat boende

13. Lagreglering av skyddat boende

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 39,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 9,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 54 och

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 55.

Reservation 27 (S)

Reservation 28 (C)

14. Tillståndskrav för skyddade boenden

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1,
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 40,
2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 10,
2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 21,
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 28,
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 55 och
2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S).

Reservation 29 (S, MP)

Reservation 30 (SD)

Reservation 31 (C)

15. Barn i skyddat boende

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 2,
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 38 och 41–43
samt
2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 38–40.

Reservation 32 (C)

16. Avgift i skyddat boende

Riksdagen avslår motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 124.

Reservation 33 (MP)

Skyddade personuppgifter

17. Skyddade personuppgifter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1311 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S)
yrkande 2 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 120–123.

Reservation 34 (S)

Reservation 35 (MP)

Våldsutövare

18. Våldsutövare

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 10,
2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 8 och 30,
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,
2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 2–4,
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 53 och 75 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 74–76.

Reservation 36 (SD)

Reservation 37 (C)

Reservation 38 (MP)

Stockholm den 13 juni 2023

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Linda Lindberg (SD), Johan Hultberg (M), Yasmine Bladelius (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Mikael Dahlqvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Anna-Lena Blomkvist (SD), Malin Höglund (M), Ulrika Westerlund (MP), Lina Nordquist (L), Carita Boulwén (SD), Dzenan Cisija (S), Maj Karlsson (V) och Christofer Bergenblock (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 110 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23 inom området socialtjänstens ansvar för våldsutsatta m.m. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. förebyggande arbete, metoder, program och riktlinjer.

Jämför reservation 1 (V), 2 (C), 3 (MP), 4 (V, MP), 5 (V) och 6 (MP).

Motionerna

Förebyggande arbete

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 116 föreslås ett tillkännagivande om ökad stabilitet i finansieringen av verksamheter som erbjuder stöd och skydd till offer för prostitution och människohandel. Ett liknande förslag framförs i kommittémotion 2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 66.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 87 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta särskilda mottagningar för vuxna som utsatts för sexuellt våld. I yrkande 89 föreslås ett tillkännagivande om att se över brottsoffrens tillgång till adekvata traumabehandlingar.

I kommittémotion 2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder för att utveckla utbudet av behandlingar och kunna erbjuda specialiserad traumabehandling. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge kommunerna ett tydligare ansvarsuppdrag om de sociala stödsatserna för att hjälpa och stödja personer som har sex mot ersättning och befinner sig i sexuell utsatthet och prostitution.

I kommittémotion 2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 43 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av socialtjänstens och psykiatrins arbete med barn som utsätts för kommersiell sexuell exploatering.

I kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över de insatser som görs för personer som är offer för prostitution eller utsätts för kommersiell sexuell exploatering.

I kommittémotion 2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla rutinfrågor om kommersiell sexuell exploatering till elevhälsan, socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatri. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att ta fram ett

kunskapsunderlag som innehåller information om bl.a. utsatta barns rättigheter och bemötande av målgruppen.

Metoder och uppsökande arbete

I kommittémotion 2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ge lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera befintliga metoder som rör uppsökande arbete mot kommersiell sexuell exploatering samt utveckla och införa nya metoder för att i ett tidigare skede identifiera barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör förtydliga kommunernas ansvar för att arbeta uppsökande och för tidig upptäckt av prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Program, riktlinjer m.m.

I kommittémotion 2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att upprätta nationella riktlinjer för barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering, eller inkorporera målgruppen i befintliga riktlinjer om mäns våld mot kvinnor. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att utarbeta ett nationellt exitprogram för personer som vill lämna prostitution. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör inrätta ett nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en nationell handlingsplan mot sexualiserat våld.

I kommittémotion 2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att ge Barnafrid i uppdrag att utveckla riktlinjer för behandling av trauma i kombination med pågående utsatthet.

Gällande rätt

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Enligt 1 § lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter ska artiklarna 1–42 i konventionen i originaltexternas lydelse gälla som svensk lag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

Socialtjänstlagen

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Till socialnämndens uppgifter hör bl.a. att svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård till familjer och enskilda som behöver det (3 kap. 1 § SoL).

Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För att utföra uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Vidare ska kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (3 kap. 3 § SoL).

Barnets bästa ska särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn. Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande (1 kap. 2 § SoL).

Socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa (5 kap. 1 § 3 punkten SoL). Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs (5 kap. 1 a § SoL).

När det gäller brottsoffer har socialnämnden till uppgift att verka för att den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar även för att ett barn som har utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver (5 kap. 11 § SoL).

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Av Tidöavtalet framgår följande (s. 27 f):

Ny socialtjänstlag och brottsförebyggande insatser för att bryta nyrekrytering

Det brottsförebyggande arbetet ska prioriteras under nästa mandatperiod. Statens ansvar behöver här utökas. Socialtjänstlagen behöver reformeras och det brottsförebyggande arbetet samt arbetet att ta människor ur kriminalitet ska tydliggöras och lagfästas. Fler öppna stödformer inrättas, exempelvis vid familjecentraler som finns i dag och som byggs ut. Detta för att minska oron för kontakt med sociala myndigheter. Kommunernas brottsförebyggande arbete ska regleras i lag. En nationell social insatsstyrka inrättas, som ska göra omvärldsanalys och förmedla beprövade metoder för att förebygga brott och utbilda socialsekreterare i att hantera unga som begår eller är i riskzonen för att begå brott. Det ska finnas en operativ funktion som kan användas på platser där kriminalitet och våld eskalerat eller där socialtjänsten är hårt ansträngd.

Stöd och information till utsatta

Ökade insatser ska göras för att brottsoffer och potentiella brottsoffer ska ha full kännedom om sina rättigheter och om möjligheter till hjälp och stöd. Riktade insatser ska ske till personer i en särskilt utsatt situation, såsom barn och unga, äldre samt personer utsatta för hedersrelaterat förtryck.

Budgetpropositionen för 2023

Regeringen anger att FN:s barnkonvention ställer långtgående krav på att skydda barn mot alla former av våld och övergrepp (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9 s. 191). Att barn blir utsatta för eller bevittnar våld kan medföra stora konsekvenser för barn på både kort och lång sikt och för samhället i stort. Regeringen anser att skyddet för barn som utsätts för eller riskerar att bli utsatta för t.ex. våld, hedersrelaterat förtryck eller kriminella miljöer behöver säkerställas. Regeringen avser därför att stärka det strategiska arbetet för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Ökat skydd för barn och unga mot våld är även centralt i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026 (se prop.2022/23:1 utg.omr. 4, utg.omr. 13 avsnitt 5 och utg.omr. 17 avsnitt 14).

Regeringen föreslår att bidraget till utveckling av socialarbete m.m. ska förstärkas. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9, bet. 2022/23:SoU1, rskr. 2022/23:75).

En nationell strategi, ett nationellt våldsförebyggande program och en handlingsplan mot prostitution och människohandel

För att stärka förutsättningarna att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra presenterade regeringen 2016 en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10, bet. 2016/17:AU5, rskr. 2016/17:150). Den innehåller åtgärder som ska stärka skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor, insatser mot våld i relationer inklusive samkönade relationer, arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål, samt åtgärder som motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande. Även barn och unga omfattas. Strategin sätter också fokus på mäns delaktighet och ansvar för att stoppa våldet. Strategin inbegriper bl.a. mål och insatsområden samt en struktur för stöd och uppföljning. Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har fyra målsättningar: ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld, förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, effektivare brottsbekämpning samt förbättrad kunskap och metodutveckling. Strategin kompletteras med åtgärdsprogram som innehåller konkreta åtgärder för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Nuvarande åtgärdsprogram gäller för perioden 2021–2023 och omfattar bl.a. insatser för att förebygga att våld utövas och för att ge stöd och skydd till utsatta.

Regeringen meddelade vid en presskonferens den 25 november 2022 att ett nytt åtgärdsprogram för perioden 2024–2026 ska tas fram, vilket är den sista perioden i den tioåriga nationella strategin. Regeringen avser vidare att utvärdera den nuvarande nationella strategin och ta fram en ny nationell

strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I ett pressmeddelande den 26 april 2023 uppger regeringen att den har påbörjat arbetet med att ta fram det nya åtgärdsprogrammet.

Regeringen antog i juni 2022 ett nationellt våldsförebyggande program inom området mäns våld mot kvinnor (A2021/00839). Målet med programmet är dels att förstärka det tidiga våldsförebyggande arbetet, dels insatserna riktade mot dem som har förhöjd risk att utöva våld och dels åtgärderna riktade mot dem som har utsatt en närstående för våld. Insatser och åtgärder i programmet tar sikte på att förebygga att våld utövas. Ett övergripande syfte med programmet är att bidra till att stimulera utvecklingen av nya insatser och stärka samverkan mellan berörda aktörer. Även barn och unga omfattas.

Sedan 2018 styrs regeringens arbete även av en ny handlingsplan med åtgärder mot prostitution och människohandel (S2018/00905–1). Avsikten är att stärka samverkan mellan myndigheter och andra aktörer samt det förebyggande arbetet, att förmåga att upptäcka prostitution och människohandel ska förbättras samt att vid behov vidta lagstiftningsåtgärder. Även barn och unga omfattas.

Samordningsansvar för arbete mot prostitution och människohandel

Jämställdhetsmyndigheten har det nationella ansvaret för arbetet mot prostitution och människohandel och leder det operativa nätverket Nationellt metodstödsteams (NMT) arbete tillsammans med myndigheter som arbetar mot prostitution och alla former av människohandel. Genom NMT tillhandahålls en nationell stödtelefon för yrkesverksamma och ytterligare vägledning genom särskilda regionkoordinatorer. Regionkoordinatorerna mot prostitution och människohandel verkar inom socialtjänsten och fungerar som stöd och är viktiga aktörer inom Jämställdhetsmyndighetens uppdrag som rör prostitution och människohandel. Som ett led i det samordnande arbetet har Jämställdhetsmyndigheten också publicerat en manual som ger stöd och praktisk vägledning till yrkesverksamma som kan komma i kontakt med personer som utsatts för människohandel och tydliggör vilket ansvar olika myndigheter har.

Samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelserna har i uppdrag att stödja samordningen i länet av insatser som avser att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Vid varje länsstyrelse finns det en särskild samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor. Genom samordningsfunktionen stöder och bidrar länsstyrelserna till framtagandet och genomförandet av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner, införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter, samarbetet på lokal, regional och nationell nivå samt utbildning och kompetensutveckling i länet. Länsstyrelserna har enligt regleringsbrevet för 2023 fått i uppdrag att erbjuda stöd för utvecklingsarbete och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle när det gäller mäns våld mot

kvinnor, inklusive kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel.

Statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete

Regeringen har inom ramen för det nationella programmet inrättat ett statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete, se förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete som trädde i kraft den 1 september 2022. Statsbidraget avser att stärka det våldsförebyggande arbetet och främja utvecklingen av evidensbaserade insatser. Med våld avses mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Bidraget riktar sig till ideella organisationer, kommuner och regioner och fördelas efter ansökan av Jämställdhetsmyndigheten. Förordningen tillämpas första gången när det gäller statsbidrag för bidragsåret 2023.

Utredningsverksamhet för att förebygga vissa skador och dödsfall

Enligt förordningen (2007:748) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall genomförs utredningar enligt lagen (2007:606) med samma namn av Socialstyrelsen. Utredningarna är sektorsövergripande och rör inte endast socialtjänsten utan samtliga berörda myndigheters arbete. Syftet med utredningsverksamheten är att ge regeringen underlag för beslut om åtgärder som har som mål att förebygga att barn far illa eller att vuxna utsätts för våld eller andra övergrepp av närstående eller tidigare närstående personer. Socialstyrelsen återskriver resultat och slutsatser till regeringen. Den senaste rapporten publicerades den 31 januari 2022 (Socialstyrelsen art.nr 2022-1-7738).

Metodstöd för att förebygga våld mot kvinnor och flickor

Brottsförebyggande rådet har tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och i samråd med Socialstyrelsen, i enlighet med ett regeringsuppdrag, under 2022 publicerat verktyget Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper – våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Stödet är avsett att underlätta för det brottsförebyggande arbetets aktörer att ta sig an frågan, i samverkan med aktörer inom det våldsförebyggande arbetet, bl.a. socialtjänsten.

Kvinnofridssatsning

Sveriges Kommuner och Regioner genomför med stöd av regeringen under 2021–2023 en särskild kvinnofridssatsning för att stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Avsikten är att stödja kommuner och regioner att förebygga och tidigt upptäcka våld samt att stödja våldsutsatta och deras barn. Det tas också fram stödmaterial, lärande exempel och ordnar seminarier och konferenser. Inom satsningen genomförs projektet SU-Kvinnofrid som ger kommuner stöd

att systematiskt följa upp socialtjänstens insatser till våldsutsatta på individnivå.

Uppdrag om fördelning av utvecklingsmedel och att ge kompetensstöd

Socialstyrelsen har ansvar för att ta fram kunskap och metoder inom socialtjänstens verksamhetsområde. Socialstyrelsen har under 2020–2022 haft i uppdrag att fördela utvecklingsmedel och ge kompetensstöd för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot bl.a. vuxna och barn i prostitution och människohandel för sexuella ändamål (S2020/01591/SOF). I uppdraget ingick att samverka med Jämställdhetsmyndigheten, länsstyrelserna, Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Barnafrid vid Linköpings universitet för att stödja spridningen av kompetensstödet och underlätta mottagandet av det nationella stödet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2023. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska analysera och bedöma hur uppdraget har bidragit till att uppfylla de övergripande målen för uppdraget och för det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Detta uppdrag ska redovisas senast den 30 november 2023.

Uppdrag om effektivare tillsyn över socialtjänsten

Regeringen gav i september 2021 Inspektionen för vård och omsorg i uppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, inbegripet våld som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som barn utsätts för eller bevitnar. Utvecklingen ska avse hur tillsynen kan vara mer förebyggande och riskbaserad samt bidra till lärande för berörda aktörer (A2021/01714). Arbetet ska inkludera samtliga områden i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, vilket bl.a. omfattar vad som framgår av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4). Senast den 30 april 2024 ska inspektionen lämna en slutredovisning av uppdraget till regeringen. Utifrån resultaten av den utvecklade tillsynen ska inspektionen också, vid behov, lämna förslag till regeringen på ytterligare åtgärder som behöver vidtas på nationell nivå för att skapa förutsättningar för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Utredningar

En ny socialtjänstlag

I betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) lämnas förslag om en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och ett förtydligt barnrättsperspektiv. Det förebyggande perspektivet föreslås genomsyra hela verksamhet. Syftet är att såväl yrkesverksamma som beslutsfattare särskilt ska beakta behovet tidiga och förebyggande insatser. En allmän bestämmelse föreslås om att socialtjänsten ska inriktas på att vara lätt tillgänglig, exempelvis genom e-tjänster och webbaserad information samt uppsökande verksamhet. Vidare föreslås bestämmelser som förtydligar barnrättsperspektivet och brottsofferstödet samt möjliggör samverkan mellan kommuner. Förslag finns även om ett krav på att verksamheten inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Dessutom föreslås att det ska införas en ny lag om socialtjänstdataregister för att förbättra den nationella statistiken.

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn

I betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) lämnas förslag om en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn samt en struktur och organisation för att stödja arbetet mot dess mål. Som insatsområden för respektive mål föreslås bl.a. ett förstärkt fokus på främjande och förebyggande arbete samt upptäckande skydd och stöd med rätt till adekvat behandling. Utredningen föreslår också att det ska införas en ny lag som förtydligar hur kommunerna ska arbeta mot våld mot barn genom kommunövergripande kartläggning, analys och planering. Förslagen har remitterats och remisstiden går ut den 7 augusti 2023.

En utredning om exitprogram för personer som är utsatta för prostitution

Utredningen om exitprogram för personer som är utsatta för prostitution (dir. 2022:115) har i uppdrag att lämna förslag på utformning och organisering av ett program för vuxna personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt ett program för barn utsatta för sexuell exploatering och människohandel för sexuella ändamål. Bland annat ska den kartlägga vilket skydd, stöd och vård som vuxna personer och barn erbjuds och tar del av samt analysera eventuella hinder som finns för att ta del av stödet. Utredningen ska identifiera framgångsrika projekt, utvärderingar som relevant forskning på området när det gäller vuxna personer och föreslå åtgärder för att barn i större omfattning än i dag ska kunna ta del av befintligt stöd, skydd, rehabilitering och den vård som de har rätt till. Utredningen ska lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2023.

Svar på interpellation 2022/23:195 om kvalitet och utveckling i socialtjänstens verksamhet

Statsrådet Camilla Waltersson Grönvall, Socialdepartementet, angav den 21 april 2023 som svar på en fråga om vilka initiativ som ska tas för att stärka forskningen om arbetssätt och metoder inom socialtjänstens område och när ett förslag om ny socialtjänstlag kommer att överlämnas till riksdagen bl.a. följande:

Framtidens socialtjänsts (S 2017:03) betänkande Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) bereds för närvarande inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnar utredningen bland annat ett förslag om att det i socialtjänstlagen ska införas ett krav på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Kunskap om vilka insatser som faktiskt har effekt är grundläggande för en kunskapsbaserad socialtjänst och för att nå bra resultat. I betänkandet lämnas även ett förslag om en ny lag om socialtjänstdataregister som ger Socialstyrelsen möjlighet att behandla personuppgifter för att framställa statistik. Syftet är att ge förutsättningar för att följa inte bara insatser utan även resultat av insatser och metoder. Det går i nuläget inte att närmare ange när en proposition i frågan kan komma att överlämnas till riksdagen.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner

Motionsyrkanden om socialtjänstens ansvar för arbete mot prostitution, sexuell utsatthet m.m. behandlades senast i betänkandet 2021/22:SoU18 och 2021/22:SoU19.

Tillkännagivanden

Myndigheters bemötande av våldsutsatta barn

I betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst och barnfrågor föreslog utskottet att riksdagen skulle rikta flera tillkännagivanden till regeringen om utsatta barn och unga. Ett tillkännagivande rör riktlinjer för myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och unga. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 93, res. S, V, MP):

När det gäller frågan om myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och unga bedömer utskottet att en del verksamheter som möter barn saknar den kunskap och kompetens som krävs för att i ett tidigt skede kunna möta barn som riskerar att fara illa eller redan har gjort det. Enligt utskottet finns det därför behov av nya riktlinjer och kunskapsstöd i syfte att öka kompetensen bland samtliga yrkesgrupper som arbetar med barn som riskerar att utsättas för våld. Utskottet anser därför att regeringen bör ge i uppdrag åt en lämplig myndighet att ta fram sådana riktlinjer och kunskapsstöd.

Samarbetsmodell vid våldshändelse

I samma betänkande föreslog utskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om en samarbetsmodell vid våldshändelser. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 35, res. S, V, MP):

Åren 2017–2019 genomfördes det s.k. Islandsprojektet i Göteborg under ledning av Västra Götalandsregionens kompetenscentrum. Detta är en samarbetsmodell när det gäller akuta våldshändelser i familjer med barn där polis, åklagare, socialtjänst samt hälso- och sjukvården samarbetar. Utskottet har noterat att den arbetsmodellen har varit framgångsrik och regeringen bör därför se till att Islandsprojektet utvecklas och sprids nationellt.

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivanden (rskr. 2020/21:368–369). Övriga motionsyrkanden om våld mot barn och unga samt om prostitution och sexuell utsatthet avstyrktes. Även i detta biföll riksdagen utskottets förslag.

Tidigare tillkännagivanden

I betänkande 2021/22:SoU18 Socialtjänstfrågor – barn och unga föreslog utskottet att riksdagen skulle ställa sig bakom det som utskottet anför om tidigare tillkännagivanden och rikta ett tillkännagivande till regeringen om detta. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 24, res. S, V, MP):

Utskottet anser att det är viktigt att kontinuerligt verka för att utsatta barn och unga ska få en bättre och tryggare tillvaro. Som ett led i detta har utskottet och riksdagen beslutat om 27 tillkännagivanden under riksmötet 2020/21 som rör utsatta barn och unga på olika sätt. Enligt utskottets mening har regeringen inte i tillräcklig grad vidtagit åtgärder i enlighet med tillkännagivandena. Utskottet vill därför påminna regeringen om vikten av att snarast vidta dessa åtgärder och genomföra tillkännagivandena. Situationen inom den sociala barn- och ungdomsvården kräver insatser i närtid. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkänna detta för regeringen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivanden (rskr. 2021/22:320). I betänkandet avstyrkte utskottet även ett antal andra motionsyrkanden om insatser för barn och unga. Även i detta biföll riksdagen utskottets förslag.

Uppföljning av tillkännagivanden

Regeringen anger i skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 att tillkännagivandena inte är slutbehandlade.

När det gäller myndigheters bemötande av våldsutsatta barn anger regeringen att Utredningen En uppväxt fri från våld i betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) har lämnat förslag på en nationell strategi. Regeringen avser att ta ställning till vilka eventuella ytterligare åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet.

När det gäller samarbetsmodell vid våldshändelser anger regeringen att den avser att återkomma under våren 2023 med ett förslag till insats för att främja

den typ av samarbete vid våldshändelser som riksdagen efterlyser med finansiering av medel inom utgiftsområde 13, anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder.

När det gäller tillkännagivandet om tidigare tillkännagivanden anger regeringen att den har påbörjat åtgärder för att svara upp mot de 27 tillkännagivanden som avses i denna punkt. Resultatet av det arbetet behöver inväntas. Ärendet bereds och regeringen avser att återkomma till riksdagen med ytterligare information om hur arbetet fortskrider under 2023.

Regeringens skrivelse

Under 2022 lämnade regeringen skrivelse 2021/22:267 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor till riksdagen. Arbetsmarknadsutskottet, som behandlade skrivelsen, välkomnade uppföljningen och ansåg att den utgör ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Utskottet betonade också vikten av att förbättra och stärka det våldsförebyggande arbetet. Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna, dvs. avsluta ärendet. Riksdagen följde utskottet förslag (bet. 2022/23:AU3, rskr. 2022/23:20).

Utskottets ställningstagande

Många som befinner sig i prostitution och annan sexuell utsatthet har en mycket utsatt livssituation. Socialtjänsten har ansvar för att identifiera personer som befinner sig i sexuell utsatthet och prostitution samt erbjuda dessa stöd och möjlighet att ta sig ur detta, alternativt hänvisa vidare till en lämplig relevant vård- eller omsorgsinsats eller annan instans.

När det gäller förebyggande arbete noterar utskottet att förslagen i betänkandet Hållbar socialtjänstlag – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) och i betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) berör de förslag som förs fram i flera motioner. Bland annat lämnas förslag om förebyggande arbete som ska vara tidigt och uppsökande, rätt till insatser och behandling, förtydligt ansvarsuppdrag för kommuner, om barnrättsperspektiv och stärkt brottsofferstöd. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Motionerna 2022/23:54 (V) yrkandena 1 och 6, 2022/23:863 (C) yrkande 66, 2022/23:864 (C) yrkande 43, 2022/23:894 (C) yrkande 24, 2022/23:1673 (C) yrkande 116, 2022/23:2260 (MP) yrkandena 11 och 13, 2022/23:2277 (MP) yrkandena 87 och 89 avstyrks därmed.

Vidare noterar utskottet att länsstyrelsernas samordningsfunktion stöder och bidrar till införandet av effektiva metoder. Brottsförebyggande rådet har också i samråd med bl.a. Socialstyrelsen publicerat ett riktat metodstöd till berörda aktörer för att förebygga våld mot kvinnor och flickor. Därmed avstyrks även motion 2022/23:54 (V) yrkandena 2 och 5.

När det gäller program och riktlinjer m.m. anser utskottet att det är angeläget att arbetet mot prostitution och sexuell utsatthet m.m. bedrivs

långsiktigt och strategiskt samt att nationella insatser utvecklas. Utskottet ser positivt på regeringens pågående arbete med handlingsplanen mot prostitution och människohandel som är en del i regeringens bredare satsning för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor. Utskottet konstaterar att regeringen nyligen inlett ett arbete med att ta fram en ny långsiktig nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor med ett nytt åtgärdsprogram. I sammanhanget noteras även det ovan nämnda betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70). I fråga om exitprogram konstaterar utskottet att det pågår en utredning om exitprogram för personer som är utsatta för prostitution (dir. 2022:115). Enligt utskottets mening bör det arbete som pågår inte föregripas. Motionerna 2022/23:54 (V) yrkandena 3 och 7–9 samt 2022/23:2260 (MP) yrkande 8 avstyrks därför.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om bl.a. förebyggande arbete och samordning, föräldraskapsstöd samt kartläggning och statistik.

Jämför reservation 7 (S), 8 (SD), 9 (MP), 10 (SD), 11 (MP) och 12 (SD).

Motionerna

Förebyggande arbete och samordning

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 91 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta ett permanent samordningscentrum för arbetet med att förhindra att barn förs ut ur landet. Barn ska inte kunna föras ut ur landet för att giftas bort, könsstympas eller utsättas för andra former av våld och tvång. I yrkande 93 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att socialtjänsten aldrig ska ge information till vårdnadshavare som kan innebära akut risk för att barn utsätts för brott. Skyddet för barn som drabbas av hedersrelaterad brottslighet behöver stärkas. I yrkande 95 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra det regionala arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. I yrkande 96 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra det kommunala arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. I yrkande 97 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta resurscentrum i varje län. Motionärerna anför att alla samhällsinstanser behöver ha kompetens att identifiera hedersrelaterat förtryck och agera så tidigt som möjligt för att upptäcka och hjälpa fler barn som utsätts för eller skolas in i att utöva hedersrelaterat förtryck. I yrkande 98 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra samverkan mellan myndigheter och säkerställa tidiga ingripanden.

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i sitt arbete bör överväga möjligheten för socialtjänsten att erbjuda en kontaktperson till den som lyckas bryta sig loss från hedersrelaterat våld och förtryck. Ett likalydande förslag framförs i kommittémotion 2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 7.

I motion 2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av tidiga och samordnade insatser för barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Föräldraskapsstöd

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 102 föreslås ett tillkännagivande om att stärka information och utbildning om demokratiska principer, jämställdhet och barns rättigheter. Motionärerna anser att det behövs riktade insatser för att tidigt nå och bygga allianser med föräldrar och att information och utbildning om demokratiska principer, jämställdhet och barns rättigheter behövs för att rensa bort de patriarkala och förtryckande värderingar som är roten till hedersnormer.

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör uppmuntra och utveckla stödverksamhet, utbildningar och diskussionsforum för föräldraskap med bakgrund i hederskulturer.

Kartläggning och statistik

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta för en utökad kartläggning och fler undersökningar för att motverka barnäktenskap.

I kommittémotion 2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att upprätta årlig nationell statistik över antalet barn som lever under hedersrelaterade förhållanden i Sverige. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta behovet av kommunala handlingsplaner. Motionärerna anför att det ska finnas en handlingsplan eller ett åtgärdsprogram i varje kommun med specifikt fokus på att identifiera och stoppa hedersrelaterat förtryck och på bästa sätt hjälpa dess offer.

Gällande rätt

Som nämnts gäller sedan den 1 januari 2020 Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter som svensk lag. Vidare gäller enligt socialtjänstlagen att kommunerna har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver enligt socialtjänstlagen. Till socialnämndens uppgifter hör att bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Socialnämnden ska i frågor som rör barn

som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. När det gäller brottsoffer har socialnämnden ett uttryckligt ansvar att verka för att den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar även för att ett barn som har utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Av 11 kap. 2 § tredje stycket SoL följer att den som berörs av en utredning genast ska underrättas om en utredning har inletts. Undantag från denna regel kan dock göras om det finns särskilda skäl.

Ett barn får höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande i vissa fall (11 kap. 10 § tredje stycket SoL). Bestämmelsen är begränsad till två situationer: under tiden för en utredning om ett barns behov av skydd eller stöd respektive en utredning på socialnämndens initiativ om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 7 och 8 §§ föräldrabalken.

Övrig lagstiftning

Under 2020 infördes ett särskilt barnnäktenskapsbrott (4 kap. 4 c § tredje stycket brottsbalken, förkortad BrB), hedersmotiv som straffskärpningsgrund (29 kap. 2 § 10 punkten BrB) och ett utreseförbud enligt 31 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt utökade möjligheter att omhänderta och spärra pass enligt passlagen (1978:302). Avsikten är att skydda barn som riskerar att ingå barnnäktenskap eller könsstympas utomlands.

Under 2022 infördes ett särskilt brott för hedersförtryck. Den nya brottsbeteckningen innebär en särskild strängare straffskala för den som upprepat begår vissa brottsliga gärningar mot en person med ett hedersmotiv och där gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla (4 kap. 4 e § BrB).

Enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:4009), förkortad OSL, gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Vidare gäller sekretess till skydd för enskild, om denne är underårig, även i vissa fall i förhållande till dennes vårdnadshavare (12 kap. 3 § 1 stycket 1 punkten OSL).

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Av Tidöavtalet framgår följande när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck (s. 22 ff.).

Lagen om vård av unga

Lagen om vård av unga (LVU) ska användas oftare för att skydda barn från utsatthet för våld, inklusive hedersrelaterat förtryck, eller för kriminella miljöer. LVU och anknytande regler i socialtjänstlagen ska utredas i syfte att skapa utökade möjligheter att omhänderta barn som på grund av omständigheter i hemmet är i nära kontakt med organiserad brottslighet eller annan kriminell verksamhet.

Föräldraansvar

En utredning ska se över olika möjligheter att förstärka föräldraansvaret och möjliggöra tidiga insatser för barn som begår brott, är i riskzonen för att göra det eller lever i andra former av utsatthet. Det handlar bland annat om att se över möjligheterna till ytterligare stöd för barn. Satsningen på föräldrastödsprogram byggs ut med målet att det ska finnas i alla kommuner i landet och satsningen på fritidskort genomförs. Vidare ska socialtjänstlagen ändras i syfte att ge socialtjänsten utökade befogenheter att besluta om tidiga och obligatoriska insatser för barnen eller deras vårdnadshavare, så kallat mellantvång.

Breddad och skärpt lagstiftning mot hedersrelaterat förtryck och hedersrelaterade maktstrukturer

Lagstiftning mot hedersrelaterat förtryck ska skärpas, stödet till utsatta förbättras och myndigheternas arbete effektiviseras. Bland annat kriminaliseras kontrollerande beteende, oskuldskontroller, oskuldsoperationer, oskuldsintyg och stämpling och försök till vilseledande till tvångsåktenskapsresa. Straffskalan för bl.a. hedersförtryck, äktenskaps-tvång och vilseledande till tvångsåktenskapsresa skärps. Skolans och elevhälsans roll för att motverka hedersrelaterat förtryck ska synliggöras. Insatserna för försvunna barn ska förstärkas och vite ska kunna utdömas för vårdnadshavare som inte medverkar till att barnen återförs. Preskriptionstiden för hedersrelaterade brott mot barn ska förlängas. Äktenskap mellan kusiner ska inte vara tillåtet.

Vistelseförbud

Inför möjlighet att döma ut vistelseförbud enligt dansk modell. Den som döms för brott ska kunna meddelas ett förbud mot att vistas i ett visst geografiskt område – exempelvis ett bostadsområde – i upp till tio år efter avtjänat fängelsestraff. Detta ska gälla gängrelaterade brott, hedersrelaterade brott och brott kopplade till extremism (det gemensamma är att personens nätverk kan göra gärningsmannen till maktfaktor i samma område), men också för mäns våld mot kvinnor och andra former av våld i nära relation. Överträdelse av vistelseförbud ska som huvudregel leda till en frihetsberövande påföljd.

När det gäller vad som redovisas i Tidöavtalet om stöd och information till utsatta hänvisas till tidigare avsnitt.

Budgetpropositionen för 2023

Regeringen anger att föräldrar eller i förekommande fall andra vårdnadshavare har det primära ansvaret för barns uppväxtvillkor. Att föräldrar får kunskap om barnets rättigheter och stöd i föräldraskapet är angeläget. Regeringen avser

att stärka föräldraskapsstödet och att öka antalet föräldraskapsstödsprogram (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9, s. 169). Regeringen föreslår en satsning på förstärkt föräldraskapsstöd. Anslaget föreslås ökas med totalt 400 000 000 kronor från 2023.

I övrigt hänvisas till vad regeringen anger i tidigare avsnitt.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2022/23:SoU1, rskr. 2022/23:75).

Nationell strategi med riktade åtgärdsprogram, nationellt våldsförebyggande program och en nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med riktade åtgärdsprogram gäller som nämnts tidigare och som är styrande för regeringens arbete. Strategin inbegriper även hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare gäller som nämnts ett nationellt våldsförebyggande program på området mäns våld mot kvinnor. Målet med programmet är att förstärka det tidiga våldsförebyggande arbetet, insatserna mot dem som har förhöjd risk att utöva våld samt åtgärderna mot dem som har utsatt en närstående för våld. Arbetet omfattar även barn och unga.

Sedan 2018 gäller också en nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (dnr S2018/04678/FST). Målet är att alla föräldrar ska erbjudas föräldraskapsstöd under hela barnets uppväxt för att barnets hälsa och utveckling ska främjas. Föräldraskapsstöd ska främst erbjudas inom verksamheter i kommuner, regioner och civilsamhälle.

Statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete

Som nämnts har regeringen inom ramen för det nationella programmet inrättat ett statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete, se förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete som trädde i kraft den 1 september 2022. Statsbidraget avser att stärka det våldsförebyggande arbetet och främja utvecklingen av evidensbaserade insatser. Bidraget riktar sig till ideella organisationer, kommuner och regioner och fördelas efter ansökan av Jämställdhetsmyndigheten. Förordningen tillämpas första gången när det gäller statsbidrag för bidragsåret 2023.

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Enligt förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har Länsstyrelsen i Östergötlands län inrättat ett samordnande nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) för att bidra till ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå. NCH har tillsammans med Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ett särskilt uppdrag som handlar om föräldraskapsstöd för att förebygga

hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2022 påbörjade NCH ett uppföljningsarbete av den enkätundersökning som den genomförde när det gäller bortförda personer i en hederskontext och barn som uppges vara gifta under 2019, se rapport 2020:13. Syftet med uppföljningen är att få en bild av befintliga rutiner och aktuell samverkan när det gäller ärenden inom området samt identifiera ytterligare verktyg som kan vara till stöd för yrkesverksamma som möter målgruppen.

NCH lämnar årligen en rapport om arbetet till regeringen. Den senaste rapporten lämnades i början av 2023 (Årlig redovisning av verksamheten 2022 – Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck [2023:5]).

Enligt regleringsbrevet för 2023 har Länsstyrelsen i Östergötlands län fått ett förstärkt uppdrag att stödja utvecklingen av regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

Statsbidrag för ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) ansvarar för att stödja arbetet med den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd samt genomför och följer upp strategin. MFoF har enligt regleringsbrevet för 2023 i uppdrag att ta fram kriterier för fördelning av statsbidrag till kommuner, regioner och andra relevanta aktörer. Bidragen ska fördelas utifrån bl.a. att de ska bidra till en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet så att alla föräldrar i behov av stöd kan få detta.

Stöd för utveckling och samverkan mellan berörda aktörer

Länsstyrelserna har enligt regleringsbrevet för 2023 fått i förstärkt uppdrag att erbjuda stöd för utvecklingsarbete och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle när det gäller mäns våld mot kvinnor.

Informationsinsatser till yrkesverksamma m.fl. som möter unga

När det gäller stöd till yrkesverksamma m.fl. har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) enligt regleringsbrevet för 2021 i uppdrag att genomföra informationsinsatser om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck, riktade till yrkesverksamma och andra vuxna som möter nyanlända och unga asylsökande i sitt arbete eller inom ideella engagemang. Uppdraget ska slutredovisas senast den 29 mars 2024.

Enligt regleringsbrevet för 2023 har MUCF fått i fortsatt uppdrag att till fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid sprida ett kunskapsunderlag med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck som myndigheten har tagit fram. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2024.

Utredningsverksamhet för att förebygga vissa skador och dödsfall

Socialstyrelsen ska som nämnts genomföra utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall. Avsikten är att ge regeringen underlag för beslut om åtgärder för att ett bedriva visst förebyggande arbete mot våld. Socialstyrelsen redovisar årligen resultat och slutsatser av utredningsverksamheten i en rapport till regeringen. Den senaste rapporten publicerade Socialstyrelsen den 31 januari 2022 (art.nr 2022-1-7738).

Uppdrag om fördelning av medel för utveckling och kompetensstöd

Som nämnts har Socialstyrelsen haft i uppdrag att under 2020–2022 fördela medel för att utveckla socialtjänstens arbete och tillhandahålla och kvalitets-säkra kunskaps- och metodstöd, s.k. kompetensstöd. Uppdraget som även omfattade hedersrelaterat våld och förtryck ska slutredovisas senast den 30 september 2023. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska analysera och bedöma hur Socialstyrelsens uppdrag bidragit till att uppfylla de övergripande målen för uppdraget och för det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Det uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2023.

Uppdrag om våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar inriktat på familjer i en hederskontext

Vidare har MFoF sedan 2021 i uppdrag att främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar inriktat på familjer i en hederskontext (A2021/02053). Myndigheten har lämnat en handlingsplan för arbetet och uppdraget ska slutredovisas senast den 28 mars 2025. Utifrån uppdraget har MFoF har sammanställt en myndighetsgemensam vägledning för yrkesverksamma inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården, skolväsendet och polisen. Vägledningen utgör ett led i arbetet med att förhindra och förebygga att barn lämnar landet för att giftas bort, könsstympas eller utsätts för olika former av hedersrelaterat våld eller tvång. Den omfattar nämnda aktörers arbete och ansvar när barn och vuxna av sådana skäl blir utsatta såväl i Sverige som utomlands.

Uppdrag om ökad upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck i särskilda klientgrupper

Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har i uppdrag att under 2022–2024 gemensamt verka för ökad upptäckt av bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck i särskilda klientgrupper (A2022/00842). Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2025.

Uppdrag om effektivare tillsyn över socialtjänsten

Som nämnts har Inspektionen för vård och omsorg i uppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, inbegripet våld som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som barn utsätts för eller bevittnar. Ett särskilt fokus ska läggas på hur insatser görs och anpassas för personer som utsätts, eller riskerar att utsättas, för hedersrelaterat våld och förtryck. Utifrån resultaten av den utvecklade tillsynen ska också, vid behov, förslag lämnas till regeringen på ytterligare åtgärder som behöver vidtas på nationell nivå för att skapa förutsättningar för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2024.

Uppdraget redovisas närmare i det tidigare avsnittet.

Utredningar

En ny socialtjänstlag

Utredningen Framtidens socialtjänst har i sitt slutbetänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som nämnts lämnat förslag som avser att skapa förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Den föreslagna nya socialtjänstlagen ska skapa förutsättningar för tidiga och förebyggande insatser, ökad tillgänglighet, övergripande planering, stärkt kvalitet och ökad kunskap och ett förtydligt barnrättsperspektiv. Bland annat föreslås bestämmelser som tydliggör att socialnämndens ansvar för brottsofferstöd särskilt ska avse att personer som är eller har varit utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation och efter en individuell behovsprövning ska kunna erbjudas en kontaktperson. Vidare föreslås att socialnämnden ska få tillhandahålla insatser utan behovsprövning till barn som fyllt 15 år och oberoende av vårdnadshavarens samtycke samt att det ska införas en möjlighet att få tala med ett barn utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande även inför ett beslut om en utredning ska inledas eller inte. Det föreslås även att det ska införas en ny lag om socialtjänstdataregister för att förbättra den nationella statistiken. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga

Den parlamentariska Trygghetsberedningen lämnade i december 2022 delbetänkandet Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67). Ett av kommitténs fokusområden i betänkandet är hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i barns och ungas nära relationer. Bland annat lämnas förslag om att en lämplig myndighet ska ta fram och sprida kunskap om hedersrelaterat våld och våld i barns och ungas nära relationer. Vidare föreslås att Socialstyrelsen ska kartlägga vilka insatser som kommuner

och aktörer i civilsamhället erbjuder unga som utsätts för hedersrelaterat våld och våld i nära relationer samt att det tas fram ett kunskapsstöd för yrkesverksamma i kommuner och regioner som arbetar med målgruppen. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn

I betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) föreslås som nämnts tidigare en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn samt en struktur och organisation för att stödja arbetet mot dess mål. Det föreslås även anpassade föräldraskapsstöd för vissa målgrupper. Remisstiden går ut den 7 augusti 2023.

Ett utvidgat utreseförbud för barn

I departementspromemorian Ett utvidgat utreseförbud för barn (Ds 2022:9) föreslås bl.a. att tillämpningsområdet för det befintliga utreseförbudet enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska utvidgas. Anledningen är att fler barn behöver skyddas mot att fara illa utomlands. Promemorian bereds inom Regeringskansliet.

Åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet

Regeringen beslutade i november 2021 att tillsätta en utredning om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet (Ju 2021:16). I direktiven betonas att åtgärder måste vidtas som kan motverka att flickor och kvinnor utsätts för olika former av begränsningar och kontroller av sin sexualitet. Som ett uttryck för hedersrelaterat våld och förtryck förekommer det att s.k. oskuldskontroller och oskuldsoperationer genomförs på flickor och kvinnor samt att oskuldsintyg upprättas. I uppdraget ingår att se över hur skyddet mot denna typ av otillbörliga kontroller av flickors och kvinnors sexualitet kan stärkas. I uppdraget ingår också att se över om underlåtenhet att anmäla eller på annat sätt avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott bör kriminaliseras (dir. 2021:98). Genom tilläggsdirektiv, som beslutades i juli 2022, utvidgades uppdraget till att även omfatta en översyn av det nuvarande straffansvaret för s.k. omvändelseförsök (dir. 2022:113). Ytterligare tilläggsdirektiv beslutades i november 2022 varigenom utredaren fick i uppdrag att lämna förslag som innebär en kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsoperationer (dir. 2022:136). Uppdraget ska i sin helhet redovisas senast den 1 juli 2023.

Översyn av kontaktförbudslagstiftningen

En utredare har fått i uppdrag att se över kontaktförbudslagstiftningen för att säkerställa att den i så hög grad som möjligt tillgodoser intresset av att förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld (dir. 2022:114 och tilläggsdirektiv 2023:36). Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2024.

Propositionen En sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke

Regeringen har föreslagit en lag som innebär att socialnämnden ska få möjlighet att besluta om öppna insatser till ett barn som har fyllt tolv år även utan vårdnadshavarnas samtycke, om det bedöms lämpligt och barnet samtycker till insatsen (prop. 2022/23:64). Syftet är att öka socialnämndens möjligheter att ge stöd till barn, även om samtycke till insatsen saknas från barnets vårdnadshavare samtidigt som situationen inte är så allvarlig att kriterierna för ett omhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga är uppfyllda.

Vidare har regeringen i propositionen föreslagit att socialnämnden utan vårdnadshavarnas samtycke ska få utse en särskild person (kontaktperson) eller en särskilt kvalificerad kontaktperson för ett barn som har fyllt 12 år, om det är lämpligt och barnet samtycker till det. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Socialutskottet ställde sig bakom regeringens förslag i propositionen. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2022/23:SoU26, rskr 2022/23:191).

Svar på interpellation 2022/23:164 om hedersrelaterat våld och förtryck

Statsrådet Paulina Brandberg, Arbetsmarknadsdepartementet, angav den 14 februari 2023 som svar på en fråga om vilka åtgärder som ska vidtas för att komma till rätta med hedersproblematiken i Sverige bl.a. följande:

Hedersrelaterat våld och förtryck utgör en mycket allvarlig kränkning av människors grundläggande fri- och rättigheter. Hedersrelaterat våld och förtryck har ingen plats i vårt samhälle.

Att vidta åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet ser regeringen som en viktig del i arbetet med att bekämpa hedersnormer och hedersförtryck. Regeringen har därför gett en utredare i uppdrag att, oavsett ställningstagande i sak, lämna förslag på hur en lagstiftning som kriminaliserar bland annat oskuldskontroller och oskuldoperationer ska se ut.

Utredaren har även i uppdrag att se över om underlåtenhet att anmäla eller på annat sätt avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras samt se över det straffrättsliga skyddet mot så kallade omvändelseförsök. För hbtqi-personer, som kan utsättas för samma typ av hedersrelaterat våld och förtryck som andra, kan även specifikt omvändelseförsök förekomma. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2023.

Av Tidöavtalet framgår vidare bland annat att stödet till utsatta ska förbättras och myndigheternas arbete effektiviseras. I Tidöavtalet finns också åtgärder som rör skärpta straffskalor för hedersrelaterade brott och skärpta regler för utländska fullmaktsäktenskap och månggiften. Vidare anges att äktenskap mellan kusiner inte ska vara tillåtet.

Regeringen har intensifierat arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck genom en kraftigt förstärkt och långsiktig satsning. I enlighet med budgetpropositionen för 2023 avsätter regeringen 20 miljoner kronor årligen för statsbidrag som riktar sig till stöd till kvinnors och flickors organisering i utsatta områden. Vidare förstärker regeringen det

förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck permanent med ytterligare 50 miljoner kronor per år. Satsningen förstärker de sedan tidigare permanenta medlen om 300 miljoner kronor för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck.

Regeringen prioriterar och skalar upp arbetet. I regleringsbrevet för 2023 har regeringen beslutat om en rad uppdrag på området. Totalt uppgår regeringens satsningar för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck till 475 miljoner kronor under 2023 och berör flera olika myndigheter.

Jag konstaterar att behovet av beprövade metoder och arbetssätt är fortsatt stort. Kunskapen om omfattningen av och utsattheten för hedersrelaterat våld och förtryck är begränsad. Ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har inrättats vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, vilket bedöms leda till ökad kunskap, långsiktighet i arbetet och större möjligheter att följa utvecklingen på området.

Nästa steg för att säkerställa ett samordnat, långsiktigt och effektivt arbete för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är att regeringen nu påbörjar arbetet med att ta fram ett åtgärdsprogram för perioden 2024–2026. I framtagandet kommer regeringen att involvera berörda myndigheter och civilsamhällesorganisationer samt akademien.

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste också vara förankrat i en långsiktig nationell strategi. Samma behov gäller för arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Regeringen kommer att påbörja detta arbete.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner

Senast i betänkande 2021/22:SoU19 avstyrkte utskottet ett antal motionsyrkanden som rör socialtjänstens ansvar för hedersrelaterat våld och förtryck. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:264).

Tillkännagivanden

Myndigheters bemötande av våldsutsatta barn, samarbetsmodell vid våldshändelse och tidigare tillkännagivanden

Med anledning av betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst- och barnfrågor beslutade riksdagen den 15 juni 2021 om tillkännagivanden om myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och samarbetsmodell vid våldshändelse.

Med anledning av betänkande 2021/22SoU18 Socialtjänstfrågor – barn och unga beslutade riksdagen den 31 maj 2022 om ett tillkännagivande om tidigare tillkännagivanden.

En närmare redovisning finns i tidigare avsnitt.

Uppföljning av tillkännagivanden

Regeringen anger i skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 att tillkännagivandena inte är slutbehandlade.

Regeringens bedömning av tillkännagivandena om myndigheters bemötande av våldsutsatta barn, samarbetsmodell vid våldshändelse och om tidigare tillkännagivanden anges i tidigare avsnitt.

Regeringens skrivelse Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

När det gäller regeringens skrivelse 2021/22:267 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor föreslog arbetsmarknadsutskottet att riksdagen skulle följa utskottet förslag om att lägga skrivelsen till handlingarna. Riksdagen beslutade den 17 november 2022 att följa utskottets förslag och avslutade ärendet (bet. 2022/23:AU3, rskr. 2022/23:20).

Utskottets bedömning redovisas i tidigare avsnitt.

Utskottets ställningstagande

När det gäller förebyggande arbete och samordning mot hedersrelaterat våld och förtryck konstaterar utskottet följande. Utskottet ser positivt på det arbete som regeringen bedriver enligt den tidigare nämnda nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med riktade åtgärdsprogram. Strategin inbegriper även hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare gäller som nämnts ett nationellt våldsförebyggande program på området mäns våld mot kvinnor. Som också nämnts avser regeringen att ta fram en ny långsiktig nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor med ett åtgärdsprogram för perioden 2024–2026. I övrigt noterar utskottet att Jämställdhetsmyndigheten fr.o.m. 2023 utger statsbidrag för brottsförebyggande arbete till kommuner, regioner och ideella organisationer, vilket utskottet anser bör kunna bidra till att stärka detta arbete. Utskottet noterar också att Länsstyrelsen i Östergötlands län har i uppdrag att stödja utvecklingen av regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck samt samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle om våld mot kvinnor. Vidare noteras att länsstyrelserna har i uppdrag att bidra till ökat stöd för utvecklingsarbete och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle för mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Dessutom har fem centrala myndigheter i flerårigt uppdrag att gemensamt verka för ökad upptäckt av bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck i särskilda klientgrupper. Därutöver noteras Socialstyrelsens uppdrag att utveckla socialtjänstens arbete och tillhandahålla kompetensstöd samt Inspektionen för vård och omsorg uppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med särskilt fokus på insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. I sammanhanget noteras även betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). I detta betänkande lämnas bl.a. förslag om att socialnämnden i sitt brottsofferstöd ska beakta om personer som är eller har varit utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck kan vara i behov av insatser för att förändra

sin situation och efter en individuell behovsprövning ska kunna erbjudas en kontaktperson. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet vill också framhålla det som nämns av samarbetspartierna i Tidöavtalet om breddad och skärpt lagstiftning mot hedersrelaterat förtryck, att stödet till utsatta ska förbättras och myndigheternas arbete effektiviseras samt om möjligheten att döma ut vistelseförbud. Utskottet noterar att de förslag som lämnats i departementspromemorian (Ds 2022:9) om utvidgat utreseförbud för barn bereds inom Regeringskansliet. Vidare pågår en utredning om åtgärder mot kontroll av flickors och kvinnors sexualitet som bl.a. ska se över om underlåtenhet att anmäla eller på annat sätt avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott bör kriminaliseras (Ju 2021:6) samt en utredning om översyn av kontaktförbudslagstiftningen för att stärka skyddet även för barn (dir. 2022:114 och tilläggsdir. 2023:36).

Utskottet noterar vidare att det i betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) föreslås en särskild struktur och organisation för att stödja arbetet samt ett kunskapsstöd för yrkesverksamma i kommuner och regioner. I det redan nämnda betänkandet Hållbar socialtjänst (SOU 2020:47) lämnas förslag om att de särskilda bestämmelserna om brottsofferstöd även ska gälla för barn. Betänkandena bereds inom Regeringskansliet.

I fråga om att uppgifter om barnet inte ska få lämnas ut till vårdnadshavaren om det finns en akut risk för att barnet utsätts för brott noteras det nämnda betänkandet om en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som bereds inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas förslag om att det ska införas bestämmelser om att insatser ska få tillhandahållas utan behovsprövning till barn som fyllt 15 år och oberoende av vårdnadshavarens samtycke. Vidare lämnas förslag om att det ska införas en möjlighet att tala med ett barn utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande även inför ett beslut om en utredning ska inledas eller inte. Utskottet uppmärksammar att regeringens proposition om en sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke har behandlats i socialutskottet och att utskottet ställt sig bakom regeringens förslag som förts fram i propositionen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Riksdagen följde utskottets förslag (prop. 2022/23:64, bet. 2022/23:SoU26, rskr. 2022/23:191).

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns behov av att ta några initiativ. Motionerna 2022/23:121 (S), 2022/23:924 (SD) yrkande 29, 2022/23:959 (SD) yrkande 7 samt 2022/23:2277 (MP) yrkandena 91, 93 och 95–98 avstyrks därför.

När det gäller föräldraskapsstöd konstaterar utskottet inledningsvis att samarbetspartierna i Tidöavtalet aviserat en satsning på föräldrastödsprogram samt att regeringen i budgetpropositionen framfört att föräldrars kunskap om barns rättigheter och stöd i föräldraskapet är angeläget och att den avser att stärka föräldraskapsstödet och att öka antalet föräldraskapsstödsprogram. I övrigt noterar utskottet att MFoF har i uppdrag att ta fram kriterier för

fördelning av statsbidrag till kommuner, regioner och andra berörda aktörer för ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet. Vidare har MFoF gett ut en myndighetsgemensam vägledning för yrkesverksamma och MUCF genomför informationsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck till yrkesverksamma m.fl. som arbetar och möter barn och unga. Mot den bakgrunden anser utskottet att riksdagen inte bör ta några initiativ. Motionerna 2022/23:924 (SD) yrkande 30 och 2022/23:2277 (MP) yrkande 102 avstyrks.

I fråga om kartläggning och statistik noterar utskottet att i det nämnda betänkande En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) lämnas förslag om en särskild struktur och organisation för att stödja arbetet och ett kunskapsstöd för yrkesverksamma i kommuner och regioner. Vidare noteras förslagen i det nämnda betänkandet Hållbar socialtjänst (SOU 2020:47) om en kunskapsbaserad socialtjänst med övergripande planering och att det ska införas en ny lag om socialtjänstdataregister för förbättrad kartläggning och statistik. Som angetts bereds betänkandena inom Regeringskansliet. Utskottet anser att det inte finns anledning att föregripa det arbete som pågår. Motionerna 2022/23:924 (SD) yrkande 31 och 2022/23:959 (SD) yrkandena 4 och 5 avstyrks.

Våld i nära relationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. förebyggande arbete och kompetens, kvinnojourer och våld mot äldre.

Jämför reservation 13 (SD), 14 (C), 15 (MP), 16 (S), 17 (V, MP), 18 (C), 19 (S, MP), 20 (SD), 21 (SD), 22 (C), 23 (C, MP), 24 (S), 25 (C) och 26 (MP) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Allmänt om våld i nära relationer

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om en nollvision mot våld i nära relationer.

I kommittémotion 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta behovet av att statistik om våld i nära relationer ska inbegripa alla som utsätts. I yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta behovet av att kunna presentera rättvisande statistik över våld i samkönade relationer.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 112 föreslås ett tillkännagivande om att varje kvinna som lämnar en våldsamt relation ska ges en samlad ingång till samhällets stöd. I yrkande 113 föreslås

ett tillkännagivande om att tillsätta en bred utredning för att kartlägga eftervåldets uttryck och lämna konkreta förslag på lösningar. Motionärerna anför att mäns våld mot kvinnor inte slutar när den våldsutsatta lämnar utan övergår i stället i eftervåld. Eftervåldet kan bestå av fysiskt, psykiskt, ekonomiskt, materiellt eller juridiskt våld. Utredningen bör inkludera de vanligaste formerna av eftervåld, med ett särskilt fokus på ekonomiskt eftervåld. I yrkande 126 föreslås ett tillkännagivande om att möjliggöra för våldsutsatta att hitta en trygg lösning för sina husdjur. Ett likalydande förslag framförs i motion 2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2.

I motion 2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra ett kommunalt ansvar för en samlad funktion för stöd till brottsdrabbade. Det kan vara svårt att få en överblick över det stöd som finns att få och en brottsdrabbad kan därför riskera att falla mellan stolarna, eller drabbas av alternativa lösningar. Ett samlat centrum för brottsdrabbade, som en tydlig väg in till stöd, skulle kunna fylla de luckor som finns i dag.

I motion 2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda ett frigörelsestöd till personer som är utsatta för relationsvåld för att de ska kunna lämna en destruktiv relation med bibehållen ekonomisk försörjning.

Förebyggande arbete och kompetens

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 56 föreslås ett tillkännagivande om uppsökande verksamhet. Motionärerna anför att det behövs en uppsökande verksamhet som kan fånga upp de som har utsatts för sexualbrott och våld i nära relation och att resurserna till denna typ av verksamhet bör öka. I yrkande 87 föreslås ett tillkännagivande om att verka för en kraftsamling när det gäller kompetenshöjande insatser riktade mot myndigheter och organisationer som möter människor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående för att fler ska få stöd och hjälp att förändra sin situation. I yrkande 97 föreslås ett tillkännagivande om att införa metoder för riskbedömningar, ändamålsenliga handlingsplaner och adekvata stödinsatser för att motverka våld. Det finns behov av ökad kvalitet och enhetlighet i socialtjänstens utredningar där uppgifter om våld har förts fram. Ett likalydande förslag framförs i kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 34. Även i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 11 framförs förslag om uppsökande verksamhet.

I kommittémotion 2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om våld i nära relation. Motionärerna anför att kunskapen om våld i nära relation behöver öka hos familjerätterna, socialtjänsten, medlare och domstolarna och att det behövs kunskapshöjande åtgärder om mäns våld mot kvinnor samt barns rätt till ett liv utan våld.

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om det proaktiva arbetet och de primärpreventiva åtgärderna i arbetet mot våld i nära relationer. Det behövs tidiga insatser i det förebyggande arbetet om det ska ge resultat.

I kommittémotion 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta behovet av ökad kunskap om våldutsatthet. Motionärerna anför att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer säkerställs inom fler yrkesgrupper i samhället i större utsträckning än i dag.

I kommittémotion 2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att säkerställa att konsumentvägledarna och budget- och skuldrådgivarna har kompetens om ekonomiskt våld.

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 61 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en permanent struktur för erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan kvinnojourer, socialtjänst och vårdgivare. För att den utsatta ska få ett professionellt omhändertagande måste alla ta sitt ansvar och utföra sitt uppdrag, men de olika aktörerna måste också samverka.

I motion 2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C) föreslås ett tillkännagivande om att vidta åtgärder enligt motionens intentioner vad gäller att utveckla arbetet mot våld i nära relationer.

Kvinnojourer

I kommittémotion 2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga en utredning om hur en långsiktig och permanent ekonomisk plan för kvinnojourernas verksamheter skulle kunna utformas. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn av samhällets stöd till kvinnojourer och stödboenden. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om en certifiering av kvinnojourer i Sverige.

I motion 2022/23:695 av Azra Muranovic m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga en förstärkning av kvinnojourerna.

I motion 2022/23:1052 av Sofia Skönnbrink (S) föreslås ett tillkännagivande om att verka för att skapa en långsiktig finansiering av kvinnojourerna genom statligt stöd.

Våld mot äldre

I kommittémotion 2022/23:927 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur kommuners studier om och utvärderingar av våld i nära relationer även kan innefatta äldreomsorgen. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i sitt arbete mot våld i nära relation även bör inkludera våld mot äldre.

I kommittémotion 2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld och övergrepp mot äldre.

Forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 80 föreslås ett tillkännagivande om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relation bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram. Även i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 35 framförs förslag om forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre.

I kommittémotion 2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur förutsättningarna att hindra våld och övergrepp på äldre personer kan stärkas i samtliga kommuner.

Våld mot barn

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 81 föreslås ett tillkännagivande om att stärka finansieringen till stömlinjer för barn och unga. Civilsamhällesorganisationer gör ett oerhört viktigt arbete med att stötta barn i deras relationer och för att motarbeta t.ex. psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld.

I kommittémotion 2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 45 föreslås ett tillkännagivande om att motverka riskfaktorer och sätta in tidiga stödåtgärder för att motverka att barn utsätts för brott. Ofta handlar det om att stötta föräldrar att utifrån sina förutsättningar kunna bli så bra föräldrar som möjligt.

I motion 2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta en nollvision mot vuxnas våld mot barn. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att se över på vilka sätt kunskapshöjande insatser om vuxnas våld mot barn kan möjliggöras på arbetsplatser. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att stärka samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och ideella organisationer för att skydda barn.

I motion 2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över inrättandet av en nationell handlingsplan som rör fysiskt och psykiskt våld mot barn. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att beakta en klassificering av barnaga som ett folkhälsoproblem.

I motion 2022/23:593 av Marléne Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att utarbeta riktlinjer som gäller i hela landet för våldsutsatta barn.

Gällande rätt

Som nämnts gäller sedan den 1 januari 2020 Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter som svensk lag. Vidare har kommunerna enligt socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver enligt socialtjänstlagen. Till socialnämndens uppgifter hör att bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Barnets bästa ska särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn. När det gäller brottsoffer har socialnämnden ett uttryckligt ansvar att verka för att den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar även för att ett barn som har utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Offentlighets- och sekretesslagen

Enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men.

Enligt bestämmelserna i 10 kap. 18 c § OSL får socialtjänsten under vissa förutsättningar bryta sekretessen för att lämna uppgifter som rör enskilda till Polismyndigheten för att förebygga att det begås allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott mot närstående. En liknande möjlighet för personalen att bryta sekretessen och lämna uppgifter till djurskyddskontrollmyndigheterna eller Polismyndigheten till förmån för djuren infördes i 10 kap. 20 a § OSL i samband med att den nya djurskyddslagen (2018:1192) trädde i kraft 2019.

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Av Tidöavtalet framgår följande när det gäller nära relationer:

Vistelseförbud

Inför möjlighet att döma ut vistelseförbud enligt dansk modell. Den som döms för brott ska kunna meddelas ett förbud mot att vistas i ett visst geografiskt område – exempelvis ett bostadsområde – i upp till tio år efter avtjänat fängelsestraff. Detta ska gälla gängrelaterade brott, hedersrelaterade brott och brott kopplade till extremism (det gemensamma är att personens nätverk kan göra gärningsmannen till maktfaktor i samma område), men också för mäns våld mot kvinnor och andra former av våld

i nära relation. Överträdelse av vistelseförbud ska som huvudregel leda till en frihetsberövande påföljd.

Redovisningen av stöd och information till utsatta i Tidöavtalet finns i avsnitt Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

Budgetpropositionen för 2023

I budgetpropositionen för 2023 har regeringen förslagit en förstärkning av Bris stöddlinje 116 111 med 20 miljoner kronor med start 2023, vilket utgör ungefär hälften av de årliga driftskostnaderna. Riksdagen följde regeringens förslag (prop. 2022/23:1 utg.omr. 9, bet. 2021/22:SoU1, rskr. 2022/23:75).

Övriga förslag om förstärkningar m.m. redovisas i avsnitt Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

Nationell strategi med åtgärdsprogram och nationellt våldsförebyggande program

Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med åtgärdsprogram är som nämnts styrande för regeringens arbete. Strategin berör flera politikområden och innehåller åtgärder som bl.a. ska stärka skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor inklusive barn och unga, insatser mot våld i nära relationer och samkönade relationer samt åtgärder som motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande. Av åtgärdsprogrammet för 2021–2023 framgår bl.a. att våldsutsatta kvinnor ofta har sämre ekonomiska förutsättningar än kvinnor som inte blivit utsatta för våld samt att ekonomin kan vara ett sätt att utöva kontroll. Som nämnts avser regeringen att ta fram en ny strategi och har påbörjat ett arbete med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram.

Som nämnts gäller också ett nationellt våldsförebyggande program som avser att förstärka det våldsförebyggande arbetet.

Statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete

Inom ramen för det nationella våldsförebyggande programmet har regeringen som nämnts inrättat ett statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete, se förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete som trädde i kraft den 1 september 2022. Statsbidraget avser att stärka det våldsförebyggande arbetet och främja utvecklingen av evidensbaserade insatser. Med våld avses mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Bidraget riktar sig till ideella organisationer, kommuner och regioner och fördelas efter ansökan av Jämställdhetsmyndigheten. Förordningen tillämpas första gången när det gäller statsbidrag för bidragsåret 2023.

Statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet

När det gäller kvinno- och tjejjourer gäller sedan 2023 förordningen (2022:257) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet. Från 2024 kommer denna förordning helt att ersätta förordningen (2015:454) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer. Socialstyrelsen prövar frågor om bidrag, och avsikten med bidraget är att stärka det civila samhällets möjligheter att bidra till att förbättra levnadsvillkoren för dem som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld. I den nya förordningen sammanförs fyra befintliga statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och andra ideella organisationer inom brottsofferområdet som Socialstyrelsen hanterar i dag. Samtidigt förbättras förutsättningarna för organisationerna genom att en del av bidraget fördelas som organisationsbidrag och får avse en tidsperiod om två bidragsår.

Utredningsverksamheten i vissa fall när ett brott har begåtts mot barn eller vuxen

Socialstyrelsen har som nämnts hand om utredningsverksamheten när ett brott har begåtts mot ett barn eller en vuxen i vissa fall för att ge regeringen underlag för beslut om åtgärder för att bedriva ett förebyggande arbete mot våld. Socialstyrelsen redovisar årligen resultat och slutsatser av utredningsverksamheten till regeringen. Den senaste rapporten publicerade Socialstyrelsen den 31 januari 2022 (art.nr 2022-1-7738).

Stöd för utveckling och samverkan mellan berörda aktörer

Länsstyrelserna har enligt regleringsbrevet för 2023 fått i förstärkt uppdrag att erbjuda stöd för utvecklingsarbete och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle när det gäller mäns våld mot kvinnor.

Uppdrag om identifiering av kunskapsluckor och utbildningsinsatser hos yrkesgrupper som möter våldsutsatta

Jämställdhetsmyndigheten har sedan 2018 haft i uppdrag att identifiera eventuella kunskapsluckor om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (S2018/03930). Uppdraget omfattar alla målgrupper och typer av våldsutsatthet som ingår i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I uppdraget ingår att genomföra utbildningsinsatser för socialtjänstens personal om våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. I uppdraget ingår att vid behov lämna förslag på åtgärder. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2023.

Jämställdhetsmyndigheten har även i uppdrag att kartlägga kunskapen hos bl.a. kommuner om våldsutsatthet bland äldre personer som fyllt 65 år och identifiera kunskapsluckor. I uppdraget ingår även att på nationell, regional

och lokal nivå förbättra möjligheterna att upptäcka våld och ge stöd och skydd för de utsatta. I uppdraget ska synpunkter inhämtas från bl.a. Socialstyrelsen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2024.

Uppdrag om fördelning av utvecklingsmedel och att lämna kompetensstöd för utveckling av socialtjänstens arbete

Under 2020–2022 har Socialstyrelsen som nämnts haft i uppdrag att fördela utvecklingsmedel och lämna kompetensstöd för att utveckla socialtjänstens arbete när det gäller mäns våld mot kvinnor (S2020/01591/SOF). Uppdraget omfattar även våld i nära relationer. Uppdraget ska redovisas senast den 23 september 2023. Uppdraget redovisas närmare i tidigare avsnitt.

Samverkan för ökad upptäckt av våld

Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten och Migrationsverket har sedan 2018 i uppdrag att bedriva myndighetsgemensamt arbete för att öka upptäckten av våld och se till att våldsutsatta får det stöd de har rätt till. För att myndigheterna ska ha möjlighet att införliva arbetet i ordinarie verksamhet har de getts ett fortsatt samverkansuppdrag för tidsperioden 2022–2024. Jämställdhetsmyndigheten som ansvarar för övergripande samordning, uppföljning och redovisning, ska slutredovisa uppdraget senast den 31 mars 2025.

Effektivare tillsyn över socialtjänsten

Som nämnts har regeringen gett Inspektionen för vård och omsorg i uppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, och hedersrelaterat våld och förtryck, inbegripet våld som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som barn utsätts för eller bevittnar. Utifrån resultaten av den utvecklade tillsynen ska också, vid behov, förslag lämnas till regeringen på ytterligare åtgärder som behöver vidtas på nationell nivå för att skapa förutsättningar för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2024. Uppdraget redovisas närmare i tidigare avsnitt.

Centrum för samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete

Utredningen om återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld har i betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37) lämnat förslag på hur det återfallsförebyggande arbetet för män som utsätter närstående för våld kan stärkas och förbättras. I utredningen lyfts särskilt fram att arbetet med våldsutövare ska utgå från de våldsutsattas behov av

säkerhet. Utredningen har bl.a. föreslagit att Socialstyrelsen är en lämplig myndighet för att inrätta ett centrum för samordningen av kunskapsutveckling när det gäller förändringsarbetet med våldsutövare. Med anledning av detta har Socialstyrelsen fått i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur en nationell samordning och kunskapsutveckling för det återfallsförebyggande arbetet med personer som utsätter närstående för våld kan utvecklas inom myndigheten (A2021/02083). Socialstyrelsen lämnade i juni 2022 rapporten Nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare – förslag på utveckling av verksamhet vid Socialstyrelsen. I rapporten redovisar Socialstyrelsen ett förslag till regeringen på hur myndigheten kan stärka arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor med ett nationellt ansvar att samordna, stärka och utveckla arbetet med att identifiera, utveckla och utvärdera metoder för att upptäcka, bedöma och behandla personer som utövar våld i nära relationer. Utgångspunkterna för den föreslagna verksamhetens arbete ska vara de närståendes säkerhet. I kunskapsutvecklingen kommer verksamheten att väga in de närståendes säkerhet och trygghet kontinuerligt. Vidare kommer verksamheten kontinuerligt att väga in barnperspektivet i sitt arbete.

Utredningar

En ny socialtjänstlag

Utredningen Framtidens socialtjänst har i sitt slutbetänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som nämnts lämnat förslag som avser att skapa förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Den föreslagna nya socialtjänstlagen ska skapa förutsättningar för tidiga och förebyggande insatser, ökad tillgänglighet, övergripande planering, stärkt kvalitet och ökad kunskap och ett förtydligt barnrättsperspektiv. I utredningen finns även förslag om att socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning för att stödja och hjälpa den som är skuldsatt att hantera sin ekonomi och sina skulder. Dessutom föreslås att det ska införas en ny lag om socialtjänstdataregister för att förbättra den nationella statistiken. Det föreslås även bestämmelser som tydliggör brottsofferstödet och möjliggör samverkan mellan kommuner. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

En äldreomsorgslag

Utredningen om en äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner har i betänkandet Nästa steg Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41) lämnat förslag om en äldreomsorgslag. Förslagen avser att ta till vara de möjligheter som finns för att utveckla såväl äldreomsorg som kommunal och regional primärvård, och inte minst det hälsofrämjande, förebyggande och personcentrerade förhållningssättet. Bland annat föreslås att bestämmelser i socialtjänstlagen som specifikt gäller äldreomsorg flyttas över till den föreslagna äldreomsorgslagen och att det införs särskilda bestämmelser om säkerhet och trygghet. Utredningen

föreslår att det kopplas en förordning om en nationell ordning för kvalitetsutveckling i äldreomsorgen (NOK) till lagen. Förordningen ska ses som ett stöd och en styrning för kommun och verksamheter, för att utveckla kvaliteten och uppnå ökad likvärdighet. Flera av utredningens förslag avser att stärka en personcentrerad vård och omsorg där samverkan och samordning är viktiga förutsättningar. På så sätt menar utredningen att den föreslagna modellen med en äldreomsorgslag som kompletteras med NOK bidrar till att principen om helhetssyn kan få ett starkare genomslag i praktiken. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn

I betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) föreslås som också nämnts tidigare en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn samt en struktur och organisation för att stödja arbetet mot dess mål. Bland annat föreslås att Folkhälsomyndigheten ges en stödjande, samordnande och uppföljande roll. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Vägar till ett tryggare samhälle – kraftsamling för barn och unga

Den parlamentariska Trygghetsberedningen lämnade i december 2022 delbetänkandet Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67). Ett av kommitténs fokusområden i betänkandet är våld i barns och ungas nära relationer. Som nämnts lämnas förslag om att en lämplig myndighet bör ta fram och sprida kunskap om våld i barns och ungas nära relationer. Vidare föreslås att Socialstyrelsen ska kartlägga vilka insatser som kommuner och aktörer i civilsamhället erbjuder unga som utsätts för våld i nära relationer och att det tas fram ett kunskapsstöd när det gäller våld i barns och ungas nära relationer för yrkesverksamma i kommuner och regioner som arbetar med målgruppen. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Översyn av kontaktförbudslagstiftningen

En utredare har fått i uppdrag att se över kontaktförbudslagstiftningen för att säkerställa att den i så hög grad som möjligt tillgodoser intresset av att förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer (dir. 2022:114 och tilläggsdir. 2023:36). Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2024.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner

Motionsyrkanden om socialtjänstens ansvar för arbete mot våld i nära relationer behandlades senast i betänkandena 2021/22:SoU18 och 2021/22:SoU19. Motionsyrkanden om socialtjänstens ansvar för arbete mot våld mot äldre i nära relationer behandlades senast i betänkandet 2021/22:SoU13.

Tillkännagivanden

Myndigheters bemötande av våldsutsatta barn, samarbetsmodell vid våldshändelse och tidigare tillkännagivanden

Med anledning av betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst- och barnfrågor beslutade riksdagen den 15 juni 2021 om tillkännagivanden om myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och samarbetsmodell vid våldshändelse.

Med anledning av betänkande 2021/22SoU18 Socialtjänstfrågor – barn och unga beslutade riksdagen den 31 maj 2022 om ett tillkännagivande om tidigare tillkännagivanden.

Utskottets bedömning m.m. redovisas i avsnitt Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

Kunskaper om våld i nära relationer

I betänkande 2020/21:JuU27 Våldsbrott och brottsoffer föreslog justitieutskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om kunskaper om våld i nära relationer. Av tillkännagivandet följer att regeringen bör säkerställa att de som ofta kommer i kontakt med offer för våld i nära relationer har relevanta kunskaper inom området (s. 27).

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivande (rskr. 2020/21:345).

Kartlägga dödligt våld i nära relationer

I betänkandet 2020/21:JuU27 Våldsbrott och brottsoffer föreslog justitieutskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om kartläggning av dödligt våld i nära relationer. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 27):

Många våldsutsatta söker vård i nära anslutning till utövat våld. Det är också klarlagt att många av de personer som mördas av närstående har varit i kontakt med polisen, socialtjänsten eller vården före mordet. Att så många av dem som utsätts för dödligt våld i nära relation har varit i kontakt med myndigheterna före mordet ger en tydlig fingervisning om att de inte har fått den hjälp som de har behövt. Utskottet anser därför att det bör tillsättas en utredning som tittar närmare på varför dessa hjälpsökande och sedermera våldsdödade har fallit genom samhällets skyddsnet trots kontakter med myndigheter och vården.

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivande (rskr. 2020/21:345).

Våld i nära relationer bland äldre

I betänkande 2021/22:SoU13 Äldrefrågor föreslog socialutskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om våld i nära relationer bland äldre. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 50, res. S, MP):

Enligt utskottet bör regeringen i samråd med SKR och relevanta myndigheter se över hur socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer bland äldre.

Regeringen bör även se över hur kunskapen om våld i nära relationer bland äldre kan öka även hos andra yrkesgrupper som har kontakt med äldre.

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivande. Övriga motionsyrkanden om våld mot äldre avstyrktes. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:215).

En nollvision för våld i nära relationer

I betänkandet 2022/23:AU7 Jämställdhet och åtgärder mot diskriminering föreslog arbetsmarknadsutskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om en nollvision för våld i nära relationer. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 26, res. S, V, C, MP).

Utskottet konstaterar att ett av de befintliga jämställdhetspolitiska delmålen är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Delmålet omfattar också mäns och pojkars våldsutsatthet och kroppsliga integritet samt hedersrelaterat våld och förtryck och har en stark koppling till närliggande former av våld såsom våld i samkönade relationer och våld mot barn (skr. 2016/17:10 s. 84). Den ambition som uttrycks i delmålet är både bra och välbehövlig, men mer måste göras för att få slut på våldet. Ett steg i rätt riktning är att införa en nollvision för våld i nära relationer. Ingen ska någonsin behöva tvivla på att samhället prioriterar och tar frågan på allvar, och står på den utsattas sida. En nollvision skickar en tydlig signal att våld i nära relationer är ett problem som måste ägnas största möjliga uppmärksamhet. Med det anförda anser utskottet att regeringen ska införa en nollvision för våld i nära relationer. Det som utskottet nu anför bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till tillkännagivande (rskr. 2022/23:166).

Uppföljning av tillkännagivanden

När det gäller tillkännagivandena om myndigheters bemötande av våldsutsatta barn, samarbetsmodell vid våldshändelse och tidigare tillkännagivanden anger regeringen i skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 att dessa inte är slutbehandlade. Regeringens bedömning av tillkännagivandena redovisas i avsnitt Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

När det gäller tillkännagivande om våld i nära relationer bland äldre anger regeringen att ärendet bereds och regeringen avser att återkomma under 2023. Punkten är inte slutbehandlad.

När det gäller kunskaper om våld i nära relationer anger regeringen att den har beslutat om flera uppdrag. Det handlar exempelvis om ett myndighetsgemensamt uppdrag för att utveckla arbetet för ökad upptäckt av våld och Socialstyrelsens uppdrag att stödja genomförandet inom vård och omsorg av den nationella strategin för att förbygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I det senare uppdraget ska Socialstyrelsen stödja införande av befintliga kunskapsstöd riktade till socialtjänsten, tandvården och hälso- och sjukvården. Vidare har Polismyndigheten i uppdrag att stärka kompetensen hos polisanställda för att bemöta personer med psykisk ohälsa i ärenden om brott i nära relation. I enlighet med förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har ett sådant centrum inrättats.

Centrumets arbete bedöms långsiktigt leda till ökad kunskap hos relevanta yrkesgrupper om hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsernas regionala uppdrag inom mäns våld mot kvinnor har permanentats från 2021. Länsstyrelserna ska enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor bl.a. stödja och bidra till utbildning och kompetensutveckling i länet. Regeringen avser att fortsätta att arbeta för ytterligare ökning av relevant kunskap hos de som ofta kommer i kontakt med offer för våld i nära relationer. Regeringen anser att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat

När det gäller kartläggning av dödligt våld i nära relationer anger regeringen att utredningar enligt förordningen (2007:748) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall jämfört med lagen (2007:606) med samma namn bedrivs av Socialstyrelsen. Dessa utredningar är sektorsövergripande och rör inte endast socialtjänsten utan samtliga berörda myndigheters arbete. I början av 2022 redovisade Socialstyrelsen resultatet av sådana utredningar 2018–2021 inbegripet den typ av uppgifter som riksdagen efterlyser. I budgetpropositionen för 2023 bedömde regeringen att tillkännagivandet genom insatserna är tillgodosett och slutbehandlat. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet om att kartlägga dödligt våld i nära relationer är slutbehandlat.

Regeringens skrivelse

När det gäller regeringens skrivelse 2021/22:267 Förddjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor föreslog arbetsmarknadsutskottet att riksdagen skulle följa utskottet förslag om att lägga skrivelsen till handlingarna. Riksdagen beslutade den 17 november 2022 att följa utskottets förslag och avslutade ärendet (bet. 2022/23:AU3, rskr. 2022/23:20).

Utskottets bedömning redovisas i avsnitt Prostitution, sexuell utsatthet m.m.

Utskottets ställningstagande

Att stoppa våld i en nära relation är en oerhört angelägen uppgift som kräver såväl långsiktiga förebyggande insatser som omedelbara skyddande och uppföljande insatser för de våldsutsatta. Enligt utskottet behöver samhället i stort få en ökad förståelse och kunskap om våld i nära relationer så att rätt stöd och hjälp finns att tillgå. Utskottet noterar den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor samt det nationella våldsförebyggande programmet på området mäns våld mot kvinnor. Som redan nämnts avser regeringen att ta fram en ny långsiktig nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor med ett åtgärdsprogram för perioden 2024–2026.

I övrigt noterar utskottet det ovan nämnda betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som bereds inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas förslag om att socialtjänsten ska bedriva ett förebyggande

och kunskapsbaserat arbete med övergripande planering. När det gäller att erbjuda en samlad ingång eller ett frigörelsestöd föreslås i betänkandet att socialnämnden ska erbjuda ett brottsofferstöd för att stödja de som utsatts för brott och deras närstående. I betänkandet lämnas även förslag om stöd för systematisk uppföljning som förbättrar kvaliteten och om en ny lag om socialtjänstdataregister som avser att förbättra den offentliga statistiken. När det gäller eftervård och skyddet för husdjur konstaterar utskottet att det under senare år har införts möjligheter enligt offentlighets- och sekretesslagen för socialtjänsten att bryta sekretessen och lämna uppgifter till djurskydds-kontrollmyndigheterna eller Polismyndigheten till förmån för djuret. Vidare konstaterar utskottet att riksdagen nyligen riktat ett tillkännagivande till regeringen om en nollvision för våld i nära relationer (bet. 2022/23:AU7, rskr. 2022/23:166). Sammantaget anser utskottet att det inte finns anledning att ta några initiativ med anledning av motionerna 2022/23:924 (SD) yrkande 24, 2022/23:958 (SD) yrkandena 8 och 10, 2022/23:1649 (C) yrkande 3, 2022/23:1677 (C), 2022/23:2268 (MP) yrkandena 1 och 2, 2022/23:2277 (MP) yrkandena 112, 113 och 126. Motionerna avstyrks med det anförda.

När det gäller förebyggande arbete och kompetens bereds som nämnts betänkandet Hållbar socialtjänst (SOU 2020:47) inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas som angetts förslag om en förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst med övergripande planering samt om kvalitet och samverkan. Det föreslås även att socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning för att stödja och hjälpa den som är skuldsatt att hantera sin ekonomi och sina skulder. Utskottet anser att regeringens beredning bör avvaktas. Mot den bakgrunden bör enligt utskottet riksdagen inte ta några initiativ. Motionerna 2022/23:86 (V) yrkande 2, 2022/23:881 (C) yrkande 34, 2022/23:883 (C) yrkande 11, 2022/23:905 (C) yrkande 61, 2022/23:924 (SD) yrkande 25, 2022/23:958 (SD) yrkande 6, 2022/23:1673 (C) yrkandena 56, 87 och 97, 2022/23:1890 (C) och 2022/23:2218 (S) yrkande 4 avstyrks därmed.

Utskottet konstaterar att det har införts ett statsbidrag till kvinno- och tjejjourerna som ska börja gälla fr.o.m. 2024 och som avser att ersätta tidigare gällande ordning. Avsikten är att samla befintliga statsbidrag inom brottsofferområdet, förbättra förutsättningarna för organisationerna genom att fördela en del av bidraget som organisationsbidrag samt förlänga tiden för att få bidraget och låta det löpa på två år i stället för ett år. Enligt utskottet bör motionerna 2022/23:695 (S), 2022/23:922 (SD) yrkandena 4–6 och 2022/23:1052 (S) avstyrkas.

I fråga om våld mot äldre bereds som nämnts betänkandet Hållbar socialtjänstlag (SOU 2020:47). I betänkandet lämnas bl.a. förslag om en förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst med övergripande planering och utveckling av den nationella statistiken. Även förslagen som lämnas i betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41) bereds. I det betänkandet föreslås en ny äldreomsorgslag som ska ge styrning och stöd för kommuner m.fl. för att utveckla kvalitet och särskilda bestämmelser om säkerhet och trygghet samt om en

personcentrerad vård och omsorg med samordning och samverkan. Utskottet anser att regeringens beredning av betänkandena inte bör föregripas. Mot den bakgrunden saknas enligt utskottet skäl att ta några initiativ. Motionerna 2022/23:856 (C) yrkande 26 och 2022/23:927 (SD) yrkandena 11 och 12 avstyrks.

Mot den ovan angivna bakgrunden finns det enligt utskottet inte heller anledning att ta några initiativ när det gäller forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre. Motionerna 2022/23:883 (C) yrkande 35, 2022/23:901 (C) yrkande 41 och 2022/23:1673 (C) yrkande 80 avstyrks därför.

När det gäller våld mot barn noteras även här betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) som bereds inom Regeringskansliet. I betänkandet föreslås en samlad nationell strategi samt att Folkhälsomyndigheten ska samordna, stödja och följa upp detta arbete. Även Trygghetsberedningens delbetänkande Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67) bereds inom Regeringskansliet. I det betänkandet lämnas förslag om att en lämplig myndighet ska ta fram och sprida kunskap när det gäller våld mot barn och unga i nära relationer samt att Socialstyrelsen ska ta fram ett kunskapsstöd för yrkesverksamma som arbetar med målgruppen. När det gäller stödlinjer för barn vill utskottet framhålla att Bris stödlinje 116 111 har förstärkts med 20 miljoner kronor med start 2023 (bet. 2022/23:SoU1, rskr. 2022/23:75). Vidare har som nämnts ovan riksdagen nyligen riktat ett tillkännagivande till regeringen om en nollvision för våld i nära relationer (bet. 2022/23:AU7, rskr. 2022/23:166). Sammantaget anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta några initiativ. Motionerna 2022/23:543 (SD) yrkandena 1 och 2, 2022/23:593 (M), 2022/23:864 (C) yrkande 45, 2022/23:2044 (S) yrkandena 1, 4 och 5 samt 2022/23:2277 (MP) yrkande 81 avstyrks med det anförda.

Skyddat boende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lagreglering av skyddat boende och barn i skyddat boende.

Jämför reservation 27 (S), 28 (C), 29 (S, MP), 30 (SD), 31 (C), 32 (C) och 33 (MP).

Motionerna

Lagreglering av skyddat boende

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 54 föreslås ett tillkännagivande om att lagreglera insatsen skyddat boende. Liknande tillkännagivanden föreslås i kommittémotionerna 2022/23:881 av Martina

Johansson m.fl. (C) yrkande 39, 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 9 och 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20. Ett liknande tillkännagivande föreslås även i kommittémotion 2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 55.

Tillståndskrav för skyddat boende

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 55 föreslås ett tillkännagivande om att insatsen skyddat boende bör omfattas av tillståndsplikt. Liknande tillkännagivanden föreslås i kommittémotionerna 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 40, 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 10, 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 21 samt i motionerna 2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1 och 2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S).

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga möjligheten att certifiera skyddade boenden.

Barn i skyddat boende

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att klargöra rättsläget när en förälder tar med ett barn till ett skyddat boende. I yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen på lämpligt sätt bör reglera att barn ska ha individuella beslut för att vistas på skyddat boende. Ett likalydande tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 38.

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 42 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utveckla kunskapsstöd och föreslå eventuella författningsändringar för att säkerställa barnets individuella rättigheter även under vistelse på skyddat boende. Ett identiskt tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 39. Motionärerna anför att de barn som vistas på ett skyddat boende behöver få ett eget biståndsbeslut i stället för att betraktas som medföljare till vårdnadshavaren. Som medföljare saknas det vanligen dokumentation, uppföljning och insatser för barnet.

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 43 föreslås ett tillkännagivande om att barn ska ha rätt till skolgång under vistelse på skyddat boende. Ett likalydande tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 40.

I motion 2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att krav på stöd till barn på skyddade boenden bör införas.

Avgift för skyddat boende

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 124 föreslås ett tillkännagivande om att ta bort avgiften för skyddade boenden i hela landet.

Gällande rätt

Av 8 kap. 1 § SoL följer att kommunen får ta ut skälig ersättning för stöd- och hjälpinsatser som inte är av behandlingskaraktär.

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. I avtalet anges att insatserna för att brottsoffer och potentiella brottsoffer ska få full kännedom om sina rättigheter och möjligheter till hjälp och stöd ska öka (s. 28).

Utredningar

I utredningsbetänkandet Ett fönster av möjligheter (SOU 2017:112) föreslås bl.a. att insatsen skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en ny placeringsform för vuxna och barn som medföljande till en vuxen vårdnadshavare. Vidare föreslås att verksamhet i form av skyddat boende ska vara tillståndspliktig och omfattas av nya kvalitetskrav samt att barn i skyddat boende ska omfattas av samma regelverk som andra placerade barn, vilket bl.a. innebär att socialnämnden noga ska följa barnets vistelse där.

Under beredningen av betänkandet framkom att förslagen borde kompletteras i vissa avseenden. Socialdepartementet tog därför fram promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16).

Utkast till lagrådsremiss

Under hösten 2022 remitterade Socialdepartementet promemorian Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649). Promemorian är ett utkast till lagrådsremiss som innehåller förslag som ska förbättra skyddet och stödet till dem som behöver skyddat boende. Förslagen ska också stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende.

Lagreglering

I utkastet föreslås att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp.

Tillståndskrav

I utkastet lämnas även förslag om att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få driva verksamhet i form av skyddat boende. Kommuner och regioner som driver sådan verksamhet ska anmäla detta till myndigheten.

Barn i skyddat boende

Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska enligt utkastets förslag bedömas och beviljas insatsen individuellt. Socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser. När det finns samtycke från båda vårdnadshavarna ska barnet placeras med stöd av socialtjänstlagen. Saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av en ny lag. En sådan placering ska även kunna göras omedelbart av socialnämnden och underställas förvaltningsrätten.

När ett barn är placerat i skyddat boende enligt den nya lagen ska den vårdnadshavare som barnet är placerat tillsammans med ensam få bestämma om insatser i öppna former enligt 4 kap. 1 § SoL med anledning av placeringen. Detsamma ska gälla för val eller byte av skolenhet eller förskoleenhet som föranleds av placeringen.

Socialnämnden ska enligt vad som föreslås i utkastet medverka till att ett barn i skyddat boende får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att barnet får lämplig utbildning och den hälso- och sjukvård som barnet behöver samt ge vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver. Socialnämnden ska även ge dem som vårdar barnet råd, stöd och annan hjälp som de behöver. I utkastet görs bedömningen att det inte behövs några justeringar för att barn i undantagsfall ska kunna undervisas i det skyddade boendet (hemundervisning).

Kunskapsstöd

Kunskap om det nya regelverket ska enligt utkastet spridas via befintliga strukturer för kompetensstöd och i första hand genom det nationella och regionala kompetensstöd som Socialstyrelsen, länsstyrelserna och Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet i dag ger på regeringens uppdrag. Även Sveriges Kommuner och Regioner bör på ett tydligt sätt knytas till och ingå i arbetet med kunskapsspridningen, liksom andra relevanta aktörer inom området. De verksamheter som bedriver skyddat boende bör erbjudas kompetensstöd för att kunna efterleva de nya kraven och fortlöpande utveckla kvaliteten i sina verksamheter. Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att ansvara för det nationella kunskapsstödet till dessa verksamheter.

Tidigare riksdagsbehandling

Tillkännagivande om barnperspektiv på skyddade boenden

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU24 ett tillkännagivande om barnperspektiv på skyddade boenden. Utskottet anförde följande (s. 94, 1 res. C, V, MP):

Utskottet noterar att regeringen bereder betänkandet Ett fönster av möjligheter (SOU 2017:112) och promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16). Det är enligt utskottet mycket angeläget att barnperspektivet på skyddade boenden stärks. Det handlar om att skapa förutsättningar för fler skyddade boenden där barn kan bo och även om att trygga barnens möjlighet att gå i förskola och skola även om de behöver bo på annan plats. Utskottet förutsätter att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag till lagändringar i denna fråga. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör därför bifallas delvis.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå övriga motionsyrkanden om skyddade boenden. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141, rskr. 2020/21:368).

Regeringen anger i skrivelse 2022/23:75 att tillkännagivandet inte har slutbehandlats. Regeringen anför att den avser att föreslå att det införs bestämmelser om skyddat boende som en ny placeringsform enligt socialtjänstlagen med tillståndsplikt och höjda kvalitetskrav. Regeringen avser även att i samband med det lägga fram förslag för att stärka barnrättsperspektivet i verksamheten. Arbete pågår med att ta fram en proposition utifrån förslagen som har lämnats i utredningsbetänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112), promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16) och promemorian Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – Stärkta rättigheter för vuxna och barn i skyddat boende (S2022/03649). Betänkandet och promemoriorna har remissbehandlats och bedömningen är att en proposition kan lämnas till riksdagen under 2023.

Tillkännagivande om barn i skyddat boende

I betänkande 2021/22:SoU19 föreslog utskottet ett tillkännagivande om barn i skyddat boende. Utskottet anförde följande (s. 47 f., 1 res. S, V):

Utskottet ser det som mycket angeläget att stärka barnperspektivet på skyddade boenden. Det handlar om att skapa förutsättningar för fler skyddade boenden där barn kan bo och även om att trygga barnens möjlighet att gå i förskola och skola även om de behöver bo på annan plats. Förra riksmötet riktade riksdagen på utskottets förslag ett tillkännagivande till regeringen om att lämna förslag till lagändringar i denna fråga. Att skyddat boende regleras som en insats till barn, att ett barns vistelse på skyddat boende omfattas av ett separat beslut och att en handläggare tilldelas för barnets ärende är tre väsentliga beståndsdelar för utskottet.

Detta skulle enligt utskottet synliggöra barnets situation, ge bättre förutsättningar för att tillgodose barnets rättigheter och säkerställa adekvat dokumentation och uppföljning. Enligt utskottet bör regeringen beakta detta i beredningen av den proposition om stärkt kvalitet och barnrättsperspektiv i skyddat boende som regeringen avser att lämna till riksdagen, och detta föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom och tillkännager för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed delvis motionerna [...].

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå övriga motionsyrkanden om skyddade boenden. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2021/22:107, rskr. 2021/22:264).

Regeringen anger i skrivelse 2022/23:75 att tillkännagivandet inte har slutbehandlats och hänvisar till det nyssnämnda utkastet till lagrådsremiss. Regeringen framhåller att det i utkastet finns förslag bl.a. med det innehåll som efterfrågas i tillkännagivandet om att reglera insatsen skyddat boende som en insats till barn, att ett barns vistelse på skyddat boende omfattas av ett separat beslut och att en handläggare tilldelas för barnet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att arbete pågår med att bereda de förslag som har lämnats i utredningsbetänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112), promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16) och promemorian Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – Stärkta rättigheter för vuxna och barn i skyddat boende (S2022/03649). Betänkandet och promemoriorna har remissbehandlats och regeringen gör bedömningen att en proposition kan lämnas till riksdagen under 2023 (skr. 2022/23:75 s. 218).

Förslagen i utredningsbetänkandet och promemoriorna gäller frågor som väcks i flera av motionerna, nämligen lagreglering, tillstånds- och kvalitetskrav samt barn i skyddat boende. I fråga om barn i skyddat boende bör även uppmärksammas att två tillkännagivanden som riksdagen har riktat till regeringen efter förslag från utskottet alljämt är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utskottet ser inte anledning att föregripa det arbete som pågår och avstyrker därmed motionerna 2022/23:364 (C) yrkandena 1 och 2, 2022/23:881 (C) yrkandena 38–43, 2022/23:883 (C) yrkandena 9 och 10, 2022/23:894 (C) yrkandena 20, 21 och 38–40, 2022/23:924 (SD) yrkande 28, 2022/23:1673 (C) yrkandena 54 och 55, 2022/23:1976 (S) och 2022/23:2061 (S) yrkande 55.

När det gäller frågan om avgift för skyddat boende noterar utskottet att en kommun enligt 8 kap. 1 § SoL får ta ut skälig ersättning för stöd- och hjälpinsatser som inte är av behandlingskaraktär. Varje kommun beslutar själv om en avgift ska tas ut eller inte. Om den enskilde saknar medel för att betala avgiften kan socialnämnden bevilja försörjningsstöd för kostnaden. Utskottet är inte berett att föreslå att insatsen skyddat boende ska undantas från de stöd-

och hjälpinsatser som kommunen får ta ut skälig ersättning för eller i övrigt ta initiativ i frågor om avgift för skyddat boende. Därmed avstyrks motion 2022/23:2277 (MP) yrkande 124.

Skyddade personuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kontaktperson och stadigvarande boende för personer som lever med skyddade personuppgifter.

Jämför reservation 34 (S) och 35 (MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 120 föreslås ett tillkännagivande om att erbjuda de som lever med skyddade personuppgifter en långvarig kontaktperson hos kommunen. I yrkande 121 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram nationella riktlinjer för arbetet med personer med skyddade personuppgifter. I yrkande 122 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta ett särskilt ekonomiskt stöd för personer som lever med skyddade personuppgifter. I yrkande 123 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur personer med skyddade personuppgifter kan få förtur i bostadsköer.

I motion 2022/23:1311 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att kartlägga kommunernas insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende. Motionärerna anför bl.a. att bostadsmarknaden skapar stora hinder för kvinnor som tvingas leva med skyddade personuppgifter och eventuellt måste flytta till annan ort.

Gällande rätt

Uppgifter som registreras i folkbokföringen är som huvudregel offentliga. Den som riskerar att utsättas för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier kan dock få skyddade personuppgifter. Det finns tre typer av skyddade personuppgifter som den enskilde kan ansöka om: sekretessmarkering, skyddad folkbokföring och fingerade personuppgifter.

I förordningen (2022:1416) om statsbidrag till kommuner för att stärka arbetet med att hjälpa våldsutsatta att ordna stadigvarande boende finns bestämmelser om statligt bidrag till kommuner för att långsiktigt stärka och utveckla kommuners arbete med att erbjuda våldsutsatta personer hjälp med att ordna stadigvarande boende.

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. I avtalet anges att insatserna för att brottsoffer och potentiella brottsoffer ska få full kännedom om sina rättigheter och möjligheter till hjälp och stöd ska öka (s. 28).

Kunskap om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter

Jämställdhetsmyndigheten fick i april 2021 i uppdrag av regeringen att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter, med fokus på kvinnor och barn (A2021/00971). Syftet med uppdraget är att öka kännedomen om gällande lagstiftning samt belysa livssituationen för våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.

I en delredovisning av uppdraget (rapport 2022:10) konstaterar myndigheten att målgruppen våldsutsatta kvinnor och barn behöver få tydligare information inför ansökan om skyddade personuppgifter. Det långsiktiga stödet efter att skyddade personuppgifter beviljats måste förbättras och utvecklas. För att kvinnor och barn ska få möjlighet att återhämta sig från konsekvenserna av våldet och återgå till ett normalt liv måste myndigheter tillhandahålla ett utökat och långsiktigt stöd. Det krävs ökad kunskap hos myndigheter och andra aktörer som möter personer som lever med skyddade personuppgifter för att inte riskera att skyddade personuppgifter röjs. Det krävs också att rutiner och riktlinjer uppdateras och implementeras. Barns rättigheter behöver stärkas och tillvaratas i högre grad i ärenden som rör skyddade personuppgifter. Våldsutsatta kvinnor och barn med skyddade personuppgifter bör erbjudas en kontaktperson som kan tillhandahålla stöd, hjälp och vägledning i myndighetskontakter och i praktiska vardagsfrågor. Kontaktpersonen ska finnas så länge skyddsbehovet kvarstår. Kunskapen om ekonomiskt våld och dess allvarliga konsekvenser för våldsutsatta kvinnor behöver öka hos yrkesverksamma. Förutom att hela livssituationen försvåras är det dyrt att leva med skyddade personuppgifter. Flera av kvinnorna kan inte arbeta heltid på grund av skador som orsakats av våldsutövaren men har trots det nekats sjukpenning. Det är också kostsamt att vid flera tillfällen tvingas flytta.

Jämställdhetsmyndigheten lämnar i slutrapporten (rapport 2023:04) några rekommendationer samt förslag på en långsiktig plan för hur arbetet med målgruppen kan utvecklas och följas över tid. I slutrapporten rekommenderar Jämställdhetsmyndigheten bl.a. att nationella myndigheter inom verksamhetsområdena socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård intensifierar arbetet med tillämpning, implementering och uppföljning av lagar och föreskrifter för att åstadkomma en större jämlikhet och ökad kvalitetssäkring över landet när det gäller stöd, skydd och andra insatser till våldsutsatta barn, unga och vuxna.

I slutrapporten rekommenderas vidare att ansvariga myndigheter på nationell och lokal nivå arbetar för att uppmärksamma och öka tillämpningen av föreskrifter och allmänna råd om att beräkna kostnader enligt riksnormen till en högre nivå om en våldsutsatt person har tillfälligt höga kostnader för exempelvis livsmedel, kläder, skor eller telefon och/eller räkna upp det ekonomiska biståndet om någon på grund av våldsutsatthet måste flytta till en dyrare bostad.

Stöd till våldsutsatta att ordna stadigvarande boende

Socialstyrelsen har i uppdrag att ge stöd till våldsutsatta att ordna stadigvarande boende. Socialstyrelsen ska, efter ansökan, fördela medel till verksamheter i ett antal kommuner som syftar till att långsiktigt stärka och utveckla kommunernas arbete när de erbjuder våldsutsatta hjälp med att ordna stadigvarande boende. Genom beslut i regleringsbrev för 2023 har Socialstyrelsen tilldelats 30 miljoner kronor för uppdraget.

Utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning

Utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning konstaterar i sitt betänkande Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14) att kvinnor med barn som flyr från en våldsam relation i många fall har både ett akut bostadsbehov och en svag ekonomisk ställning. För att åstadkomma en mer aktiv och träffsäker förmedling föreslår utredningen att bostadsförmedlingar får tydligare förutsättningar att kunna tillämpa reservationer och större utrymme för förturer. Betänkandet är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Personer som lever med skyddade personuppgifter är en utsatt grupp som inte sällan får göra stora uppoffringar på grund av våld och hot. Utskottet vill särskilt betona vikten av att skyddet för gruppen säkerställs och att de får samhällets stöd.

Utskottet kan konstatera att det i Tidöavtalet anges att insatserna för att brottsoffer och potentiella brottsoffer ska få full kännedom om sina rättigheter och möjligheter till hjälp och stöd ska öka. Utskottet konstaterar även att Jämställdhetsmyndigheten har lämnat två rapporter med anledning av ett uppdrag om att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter (rapporterna 2022:10 och 2023:04). I rapporterna lämnas bl.a. förslag om rutiner och riktlinjer för myndigheter och andra aktörer samt om kontaktperson för våldsutsatta kvinnor och barn med skyddade personuppgifter. Även frågan om ekonomisk utsatthet för den som lever med skyddade personuppgifter uppmärksammas av Jämställdhetsmyndigheten. När det gäller bostadssituationen för samma grupp noterar utskottet att Socialstyrelsen har i uppdrag att fördela ekonomiskt stöd till ett antal kommuners arbete med att hjälpa våldsutsatta att ordna stadigvarande boende.

Dessutom innehåller utredningsbetänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14) förslag som tar sikte på det akuta bostadsbehovet för kvinnor med barn som flyr från en våldsam relation.

Mot bakgrund av att frågor om kontaktperson, riktlinjer och ekonomisk utsatthet för personer som lever med skyddade personuppgifter uppmärksammas i Jämställdhetsmyndighetens rapporter och med hänsyn till att utredningsbetänkandet bereds inom Regeringskansliet finner utskottet i nuläget inte skäl att ta något initiativ med anledning av förslagen om skyddade personuppgifter. Utskottet avstyrker därför motionerna 2022/23:1311 (S) yrkande 2 och 2022/23:2277 (MP) yrkandena 120–123.

Våldsutövare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. åtgärder riktade mot personer som riskerar att utveckla ett våldsamt beteende, mansmottagningar och informationsutbyte mellan myndigheter.

Jämför reservation 36 (SD), 37 (C) och 38 (MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 53 föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra vad det nya kommunala ansvaret för att erbjuda vårdinsatser till våldsutövare innebär och att överväga initialt stöd för att säkerställa införandet av det nya åtagandet. Ett identiskt tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 8.

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 75 föreslås ett tillkännagivande om att utreda proaktiva åtgärder för att avhålla personer med riskfaktorer från att utveckla ett våldsamt beteende. Ett identiskt tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 30.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 74 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta fler mansmottagningar. I yrkande 75 föreslås ett tillkännagivande om att fortsätta förbättra myndigheternas arbete med att upptäcka våld i nära relationer. Motionärerna anför bl.a. att arbetet med att implementera rutiner och metoder samt ta fram utbildningsmaterial och handledningsstöd till chefer behöver fortsätta. I yrkande 76 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter och minska sekretessen. Motionärerna anser att sekretessreglerna bör ses över för att uppgifter om våld ska kunna upptäckas och spridas till rätt instanser i större utsträckning.

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga en utökad tillgång

till boendeformer för personer med riskbeteende. Ett liknande tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4.

I kommittémotion 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga ett nationellt kompetenscentrum för samordning, forskning och stöd till våldsutövare och brottsoffer.

I kommittémotion 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga om det i socialtjänstlagen bör förtydligas att arbetet också ska innefatta de som uppvisar ett våldsamt beteende. Motionärerna anför att det proaktiva arbetet med att stävja våldsutövning behöver lyftas in i alla samhällsinstanser och att det även bör ingå i socialnämndens uppgifter. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör beakta behovet av ett nationellt hjälpnummer. Motionärerna anser att det behövs ett nationellt hjälpnummer för våldsutövare för att ge information och stöd men också för att koppla in en kedja av åtgärder för den enskilde.

I motion 2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att se över ett förtydligande av ansvar för avhoppningsprogram samt statligt stöd till samma arbete i kommunerna.

Gällande rätt

I fråga om våldsutövare har socialnämnden enligt 5 kap. 11 a § SoL till uppgift att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. När socialnämnden fullgör uppgiften ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och dennes närstående.

Enligt 2 kap. 7 § SoL och 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska kommunen och regionen tillsammans upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när någon behöver både hälso- och sjukvård och stöd från socialtjänsten. Av planen ska det framgå vilka insatser som behövs, vilka insatser kommunen eller regionen ska svara för, vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen och vem av kommunen och regionen som ska ha det övergripande ansvaret för planen. Upprättandet av en SIP bygger på samtycke från den enskilde.

Av 10 kap. 18 c § OSL framgår att sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § samma lag under vissa närmare angivna villkor inte hindrar att en uppgift lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga att det mot en närstående begås ett allvarigare vålds-, frids- eller sexualbrott.

Pågående arbete

Tidöavtalet

Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. I avtalet anges att vistelseförbud ska kunna utdömas i fall av mäns våld mot kvinnor och andra former av våld i nära relation (s. 20). Av avtalet framgår – såvitt nu är av intresse – dessutom följande (s. 20 f.):

Inför – i ett första led – en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen: all relevant information ska delas med brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa brott. Myndigheter måste kunna dela information med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att bekämpa brott, bidragsfusk, felaktig bokföring och arbetslivskriminalitet.

Nationell strategi med åtgärdsprogram och nationellt våldsförebyggande program

Den nationella strategin (2017–2026) för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor innehåller åtgärder som motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande. Strategin sätter fokus på mäns delaktighet och ansvar för att stoppa våldet.

Den nationella strategin kompletteras med ett åtgärdsprogram som innehåller konkreta åtgärder för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Regeringen meddelade vid en presskonferens den 25 november 2022 att ett nytt åtgärdsprogram för perioden 2024–2026 ska tas fram. Regeringen angav samtidigt att den avser att utvärdera den nuvarande nationella strategin och ta fram en ny nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I framtagandet av den nya nationella strategin kommer regeringen att involvera berörda myndigheter och civilsamhällesorganisationer samt akademien.

Sedan juni 2022 finns dessutom ett nationellt våldsförebyggande program på området mäns våld mot kvinnor. Genom programmet förstärks det tidiga våldsförebyggande arbetet, insatserna mot dem som har förhöjd risk att utöva våld samt åtgärderna mot dem som har utsatt en närstående för våld. Regeringens ambition med programmet är att skapa förutsättningar för ett proaktivt förhållningssätt i arbetet mot det våld som den nationella strategin omfattar. Insatser och åtgärder i programmet tar sikte på att förebygga att våld utövas.

Utredningen om återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld

I betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37) föreslås Socialstyrelsen som en lämplig myndighet för att inrätta ett centrum för samordning av kunskapsutveckling kring förändringsarbetet med våldsutövare (se nedan).

När det gäller boende för våldsutövare anser utredningen att kommunerna bör hänvisa personer som har utsatt närstående för våld och som bor tillsammans med de våldsutsatta till tillfälligt boende i de fall det är lämpligt med hänsyn till säkerheten för de våldsutsatta och andra omständigheter. I takt med att arbetet med insatser och behandling för våldsutövare blir mer etablerat kan även arbetet med att hänvisa våldsutövare till annat boende komma att utvecklas. Centrum för samordning och kunskapsstöd ska inom ramen för sitt uppdrag ta fram kunskapsstöd, vägledning och rekommendationer för arbete med insatser till våldsutövare. Frågan om boende för våldsutövare bör då finnas med.

Utredningen anser vidare att det behövs tydliga rutiner och riktlinjer för hur sekretessen ska hanteras vid behov av samarbete mellan myndigheter med anledning av misstanke om våld mot närstående. Centrum för samordning och kunskapsstöd bör ges i uppdrag att ta fram verksamhetsspecifika riktlinjer för informationsutbyte inom ramen för gällande sekretessreglering. Centrum för samordning och kunskapsutveckling bör i samarbete med länsstyrelserna och Nationellt centrum för kvinnofrid också erbjuda vägledning för yrkesverksamma när det gäller sådana frågeställningar.

Nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare

I rapporten Nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare – förslag på utveckling av verksamhet vid Socialstyrelsen (juni 2022) lämnar Socialstyrelsen förslag på hur myndigheten kan utveckla och stärka arbetet med att stoppa våld mot närstående med en nationell samordning och förstärkt kunskapsutveckling av det återfallsförebyggande arbetet med personer som utsätter närstående för våld. Utgångspunkten är de förslag som lämnades i utredningsbetänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37) och som nämns ovan.

Socialstyrelsen föreslår att myndighetens arbete som rör insatser till våldsutövare utgår från ett helhetsperspektiv där insatserna samordnas mellan flera aktörer, som socialtjänst, hälso- och sjukvård, tandvård, kriminalvård och Polismyndigheten. Vidare föreslår Socialstyrelsen att fokus i arbetet läggs på våldsutövarens eget ansvar att förändra sitt beteende, samtidigt som det fortfarande är av yttersta vikt att de närståendes skydd och säkerhet har hög prioritet.

Socialstyrelsen föreslår att myndighetens arbete med en nationell samordning och förstärkt arbete med kunskapsutveckling fokuserar på

- omvärlds- och kunskapsbevakning
- kunskapsutveckling om metoder och arbetsformer
- kunskapsspridning och stöd till implementering
- samordning och samverkan.

Socialstyrelsen anser att myndigheten ska utgöra ett nav för aktuell kunskap om och bidra till en ökad samordning av det återfallsförebyggande arbetet med personer som utsätter närstående för våld.

I rapporten föreslår Socialstyrelsen även att myndigheten bör ges ett nationellt ansvar att samordna, stärka och utveckla arbetet med att identifiera, utveckla och utvärdera metoder för att upptäcka, bedöma och behandla personer som utövar våld i nära relationer.

Telefonlinje

I regleringsbrevet för länsstyrelserna för budgetåret 2023 anges att Länsstyrelsen i Stockholms län ska överföra kunskap och rutiner till Socialstyrelsen när det gäller verksamheten med en telefonlinje för personer som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende. Uppdraget ska senast den 1 oktober 2023 muntligt redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet).

Samverkan för ökad upptäckt av våld

I rapporten Samverkan för ökad upptäckt av våld: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen i samverkan (rapport 2022:9) understryker Jämställdhetsmyndigheten bl.a. vikten av att fortsätta arbetet med att implementera rutiner och metoder, göra dem kända och försäkra att effekterna av dem systematiskt följs upp. Utbildningsmaterial och handledningsstöd till chefer behöver tas fram. När det gäller arbetet som rör upptäckt av våldsutövare och hur frågor kan ställas till potentiella våldsutövare efterfrågar myndigheten vetenskaplig kunskap. Dessutom anser myndigheten att rutiner och metoder som förtydligar arbetsgivarens ansvar för ökad upptäckt av våldsutövare och våldsutövande bland medarbetare behöver utvecklas. Jämställdhetsmyndigheten föreslår slutligen att myndigheterna ges ett fortsatt långsiktigt samverkansuppdrag om ökad upptäckt av våld.

Uppdrag om förbättrad upptäckt av våld m.m. 2022–2024

Regeringen gav den 2 juni 2022 Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att verka för förbättrad upptäckt av våld m.m. (A2022/00842).

De fem myndigheterna ovan ska utveckla samverkan om

- rutiner och metoder för upptäckt av våldsutövare och våldsutövande samt hänvisning till rätt instans
- förstärkt stöd till relevant personal med klientkontakter
- stöd till ledning och styrning för att arbetet med ökad upptäckt av våld ska kunna göras uthålligt över tid och implementeras i myndigheternas ordinarie verksamheter.

Myndigheterna ska också redovisa de åtgärder som genomförts för att öka medarbetarens och chefers kunskaper om mäns våld mot kvinnor och en gemensam grundförståelse för frågor om våld, dess orsaker, omfattning och konsekvenser. Jämställdhetsmyndigheten ska göra muntliga delredovisningar och slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet senast den 31 mars 2025.

Tidigare riksdagsbehandling

I betänkande 2020/21:SoU26 föreslog utskottet att riksdagen skulle bifalla regeringens proposition 2020/21:163 med förslag till ändringar i bl.a. socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen samt offentlighets- och sekretesslagen i syfte att förebygga våld i nära relationer. Förslagen innebar bl.a. att det i socialtjänstlagen infördes en bestämmelse om att det till socialnämndens uppgifter hör att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende (5 kap. 11 a § SoL). I fråga om sekretess innebar förslaget att en sekretessbrytande bestämmelse infördes i offentlighets- och sekretesslagen som gör det möjligt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten som rör en enskild eller en närstående till den enskilde i syfte att förebygga att det mot den närstående begås ett allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott (10 kap. 18 c § OSL).

I betänkandet föreslog utskottet även att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om ett förtydligande av socialnämndens ansvar för insatser till våldsutövare. Utskottet anförde följande (s. 10, res. S, C, V, MP):

Till skillnad från den bedömning som regeringen gör i propositionen anser utskottet att bestämmelsen om socialnämndens ansvar för våldsutövare bör utformas så att det uttryckligen av lagtexten framgår att socialtjänsten har ansvar för att tillhandahålla insatser riktade till våldsutövare i syfte att bidra till att de slutar att använda våld. Enligt utskottet bör ansvaret uttryckas på det sätt som föreslås i den utredning som ligger till grund för regeringens proposition (SOU 2018:37). Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som tillgodoser detta.

Riksdagen biföll utskottets förslag i fråga om lagändringarna. Utskottets förslag till tillkännagivande bifölls däremot inte (prot. 2020/21:137, rskr. 2020/21:350).

Utskottets ställningstagande

Förebyggande insatser riktade mot våldsutövare är en central del av arbetet med att stoppa mäns våld mot kvinnor. Den nuvarande nationella strategin och det tillhörande åtgärdsprogrammet har ett fokus på mäns delaktighet och ansvar för att stoppa våldet. Flera åtgärder har också vidtagits under senare tid, t.ex. genom de lagändringar som trädde i kraft i augusti 2021 för att förebygga våld i nära relationer (prop. 2020/21:163, bet. 2020/21:SoU26, rskr. 2020/21:350).

Regeringen inledde nyligen arbetet med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram för perioden 2024–2026 och har aviserat att en ny nationell strategi ska tas fram. Som redogjorts för ovan pågår därutöver ett arbete med flera av de frågor som berörs i motionerna – såsom samordning, informationsutbyte mellan myndigheter, kunskapsstöd och andra proaktiva åtgärder – utifrån ett nationellt våldsförebyggande program och ett aktuellt myndighetsuppdrag om förbättrad upptäckt av våld. När det gäller frågan om informationsutbyte bör även framhållas att det i Tidöavtalet anges att myndigheter som huvudregel ska kunna dela all relevant information med brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa brott. Mot denna bakgrund bör motionerna 2022/23:359 (C) yrkande 10, 2022/23:883 (C) yrkandena 8 och 30, 2022/23:924 (SD) yrkandena 26 och 27, 2022/23:958 (SD) yrkandena 2–4, 2022/23:1673 (C) yrkandena 53 och 75 samt 2022/23:2277 (MP) yrkandena 74–76 avslås.

Reservationer

1. Förebyggande arbete, punkt 1 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 66,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 43,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 24,

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 116,

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 11 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 87 och 89.

Ställningstagande

Socialtjänsten har ansvar för att identifiera sexuell utsatthet och prostitution samt erbjuda stöd, alternativt hänvisa vidare till en lämplig relevant vård- eller omsorgsinsats eller annan instans. För att säkerställa att det finns sociala insatser för att hjälpa och stödja personer som har sex mot ersättning och att de är likvärdiga i hela landet bör kommunernas ansvar förtydligas och utbudet av stödinsatser utvecklas. Utbudet av behandlingar när det gäller prostitution och människohandel för sexuella ändamål och enskilda bör öka och även inkludera specialiserad traumabehandling. Regeringen bör vidta åtgärder för att åstadkomma detta. Vidare bör regeringen ge kommunerna ett tydligare ansvarsuppdrag för sociala stödinsatser för att hjälpa och stödja personer som har sex mot ersättning och befinner sig i utsatthet och prostitution.

2. Förebyggande arbete, punkt 1 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 66,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 43,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 24 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 116 och
avslår motionerna

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 6,

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 11 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 87 och 89.

Ställningstagande

I dag har organisationer som erbjuder stöd och skydd till offer för prostitution svårt att planera sin verksamhet eftersom de saknar besked om verksamhetens långsiktiga planering. Regeringen behöver säkerställa att organisationerna får ett stabilt och långsiktigt finansiellt stöd. Regeringen bör också ge Inspektionen för vård och omsorg i uppdrag att se över socialtjänstens och psykiatriens arbete med barn som utsatts för kommersiell sexuell exploatering och ge en lämplig myndighet i uppdrag att utveckla nya metoder och insatser för målgruppen. När samhället ska hjälpa ett barn som utsatts för sexuella övergrepp händer det att kommersiell sexuell exploatering behandlas som ett självskaðebeteende. Det leder till att barn omhändertas och att deras frihet begränsas, vilket inte kan anses rimligt. Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram föreskrifter och allmänna råd om personer som är offer för prostitution eller andra former av kommersiell sexuell exploatering för att de ska kunna få rätt bemötande och stöd.

3. Förebyggande arbete, punkt 1 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 11 och 13 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 87 och 89 samt

avslår motionerna

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 6,

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 66,

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 43,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 24 och
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 116.

Ställningstagande

För att förbättra samhällets stöd till personer som har utsatts för sexuellt våld bör regeringen ta initiativ till att det inrättas särskilda mottagningar för vuxna med eller utan beroende eller missbruksproblematik som utsatts för sexuellt våld. I samband härmed bör brottsoffrens tillgång till adekvata trauma-behandlingar ses över och vid behov utökas. Vidare bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla rutinfrågor till elevhälsan, socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrien om kommersiell sexuell exploatering. Jämställdhetsmyndigheten bör ges i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag med information om bl.a. utsatta barns rättigheter och bemötande av gruppen.

4. Metoder och uppsökande arbete, punkt 2 (V, MP)

av Ulrika Westerlund (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 5.

Ställningstagande

Regeringen bör förtydliga kommunernas ansvar för att arbeta uppsökande och för tidig upptäckt av prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Vidare bör regeringen ge lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera socialtjänstens befintliga metoder för uppsökande arbete mot kommersiell sexuell exploatering samt att utveckla och införa nya metoder så att socialtjänsten kan identifiera barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering i ett tidigare skede.

5. Program, riktlinjer m.m., punkt 3 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 7–9 samt avslår motion

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Socialtjänstens förebyggande och våldspreventiva arbete behöver stärkas och det psykosociala stödet till de som blivit utsatta för sexuellt våld förbättras. Regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan mot sexualiserat våld som tar ett helhetsgrepp när det gäller dessa frågor. Vidare bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att upprätta nationella riktlinjer för barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering, eller inkorporera målgruppen i befintliga riktlinjer om mäns våld mot kvinnor. Socialstyrelsen bör även få i uppdrag att utveckla nya metoder för målgruppen. Socialstyrelsens material behöver ge tydligare vägledning till yrkesverksamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård som möter unga som utsätts för sexuell exploatering och våld. Bland annat behövs information om vilken evidens som finns för de insatser som rekommenderas och exempel på hur utsattheten kan hanteras. Regeringen bör också inrätta ett nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Centrumet bör omfatta samverkan mellan myndigheter och systematisk metodutveckling. Regeringen bör även utarbeta ett nationellt exitprogram för personer som vill lämna prostitution. Det nationella exitprogrammet kan ingå i det nationella resurscentrumets ansvarsområde.

6. Program, riktlinjer m.m., punkt 3 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 8 och avslår motion

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 7–9.

Ställningstagande

Barn som utsätts eller har utsatts för kommersiell sexuell exploatering behöver få tillgång till lättillgänglig traumabehandling. Regeringen bör ge Barnafriad i uppdrag att utveckla riktlinjer för behandling av trauma i kombination med pågående utsatthet.

7. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Dzenan Cisija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S) och

avslår motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 29,

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 7 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 91, 93 och 95–98.

Ställningstagande

Det är viktigt att socialtjänsten vidtar tidiga insatser för att motverka att barn och unga drabbas av hedersrelaterat våld och förtryck. Det är också viktigt att den i ett tidigt skede hjälper de som redan har drabbats. Insatserna som ges ska vara samordnade. En god samverkan mellan berörda aktörer är en förutsättning för att barn och unga ska få rätt stöd i rätt tid. Samtliga berörda aktörer bör ha en gemensam struktur för att motverka barns och ungas utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att uppnå detta.

8. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 29 och
2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 7 och
avslår motionerna
2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S) och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 91, 93 och 95–98.

Ställningstagande

Regeringen bör överväga möjligheten för socialtjänsten att erbjuda en kontaktperson till den som lyckas bryta sig loss från hedersrelaterat våld och förtryck. Utsatta behöver få stöd och hjälp så att de inte faller tillbaka i sin destruktiva relation.

9. Förebyggande arbete och samordning, punkt 4 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 91, 93 och 95–98 samt
avslår motionerna
2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S),
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 29 och
2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Flera steg har tagits för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Men mer behöver göras för att hjälpa akut utsatta och förhindra att barn förs ut ur landet för att giftas bort, könsstympas eller utsätts för andra former av våld och tvång. Det bör också mer för underlätta för barn som blivit bortgifta utomlands att komma hem. Det bör därför inrättas ett permanent samordningscentrum som kan hjälpa barn och ungdomar som förts utomlands i hedersrelaterade syften att komma hem. Det behöver även säkerställas att socialtjänsten inte lämnar ut information om barnet till vårdnadshavaren om det kan innebära en akut risk för att barn utsätts för brott. För att upptäcka och hjälpa fler barn som utsätts för eller skolas in i att utöva hedersförtryck bör det regionala och kommunala arbetet förbättras. Vidare bör samverkan förbättras mellan myndigheter och tidiga ingripanden säkerställas. Det bör slutligen inrättas ett resurscentrum i varje län för att utöka tillgången till hjälp för

utsatta. Alla aktörer behöver ha kompetens att identifiera hedersförtryck och agera så tidigt som möjligt för att upptäcka och hjälpa fler barn som utsätts för eller skolas in i att utöva hedersförtryck. Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med det anförda.

10. Föräldraskapsstöd, punkt 5 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 30 och
avslår motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 102.

Ställningstagande

Regeringen bör ta initiativ till att uppmuntra och utveckla stödverksamhet, utbildningar och diskussionsforum för föräldraskap med bakgrund i hederskulturer. Enligt vår mening behöver arbetet intensifieras för att nå ut till familjer som präglas av hederskultur.

11. Föräldraskapsstöd, punkt 5 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 102 och
avslår motion
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 30.

Ställningstagande

Regeringen bör ta initiativ till riktade informationsinsatser och utbildning om demokratiska principer, jämställdhet och barns rättigheter till föräldrar för att

motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Avsikten är att nå och bygga allianser med föräldrar.

12. Kartläggning och statistik, punkt 6 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 31 och
2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Det krävs krafttag mot hedersrelaterat våld och förtryck, och de barn och unga som är offer för barnäktenskap behöver få hjälp och stöd att ta sig ur sin situation på ett bra sätt. För att motverka barnäktenskap behövs kartläggning och undersökningar som kan visa hur läget ser ut och hur det utvecklas över tid. Regeringen bör därför arbeta för att utöka antalet kartläggningar och undersökningar. Regeringen bör även överväga att upprätta årlig nationell statistik över antalet barn som lever under hedersrelaterade förhållanden. Regeringen bör också beakta behovet av kommunala handlingsplaner. I varje kommun bör det finnas en handlingsplan eller ett åtgärdsprogram med fokus på att identifiera och stoppa hedersförtryck och att hjälpa utsatta.

13. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 24 och
2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 8 och 10 samt
avslår motionerna
2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3,

2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C),
2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 112, 113 och 126.

Ställningstagande

Regeringen behöver bedriva ett aktivt arbete för att nå en nollvision när det gäller våld i nära relationer. Våld i nära relationer är ett växande samhällsproblem och samhället måste ta krafttag för att minska våldet. Förutom ett enormt lidande för den som utsätts och dennes närstående är också påverkan på samhället relativt stor. Vidare bör regeringen beakta att behovet av statistik om våld i nära relationer ska inbegripa alla som utsätts och kunna presentera statistik över våld i samkönade relationer. Det finns begränsad statistik och få studier om förekomsten av våld i samkönade relationer och mot män i nära relationer.

14. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C) och
avslår motionerna
2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 24,
2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 8 och 10,
2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3,
2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 112, 113 och 126.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda ett frigörelsestöd till personer som utsatts för relationsvåld för att han eller hon ska kunna ha möjlighet att lämna en destruktiv relation med bibehållen ekonomisk försörjning. En utredning bör tillsättas för att se över om staten kan erbjuda ett frigörelsekapital, ett lån med exempelvis samma bestämmelser som CSN-lån, vilka som ska kunna erhålla stödet, vad stödet ska kunna användas till, storlek på stödet, hur det ska organiseras och av vem samt ansvarig myndighet.

15. Allmänt om våld i nära relationer, punkt 7 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 112, 113 och 126 samt
avslår motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 24,
2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 8 och 10,
2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 och
2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C).

Ställningstagande

Kvinnor kan utsättas för dödligt våld efter att hon signalerat att hon vill lämna förövaren. I det skedet ska det räcka med en kontakt för att snabbt få det skydd som behövs. Regeringen bör därför arbeta för att en kvinna som lämnar en våldsamt relation får en samlad ingång till samhällets stöd. Vidare slutar inte mäns våld mot kvinnor när den våldsutsatta lämnar utan kan i stället övergå i eftervåld. Eftervåldet kan bestå av fysiskt, psykiskt, ekonomiskt, materiellt eller juridiskt våld. Regeringen bör tillsätta en bred utredning som kartlägger eftervåldets uttryck och lämnar konkreta förslag på lösningar. Utredningen bör omfatta de vanligaste formerna av eftervåld, med ett särskilt fokus på ekonomiskt eftervåld. I utredningen bör även ingå att göra det möjligt för våldsutsatta att hitta en trygg lösning för sina husdjur.

16. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Dzenan Cisija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4 och
avslår motionerna

2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2,
 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 34,
 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 11,
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 61,
 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 25,
 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 6,
 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 56, 87 och 97 samt
 2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C).

Ställningstagande

Kunskapen om våld i nära relationer bör öka hos familjerätter, medlare utsedda av domstol samt på domstolar och inom socialtjänst. Det behöver finnas kunskap om trauma, traumabindning, fysiska och psykiska reaktioner på såväl kortvarigt som långvarigt våld. Det handlar också om samhällets förmåga att möta den våldsutsatta genom att t.ex. erbjuda separata rum vid möten hos familjerätt, medlare, domstol, socialtjänst osv. Den våldsutsatta ska inte behöva få sin förmåga försvagad vid ett viktigt möte för att han eller hon är rädd för att träffa förövaren. Socialtjänstens arbete bör utvecklas för att stödja utsatta samt för att besöka och samverka med skolor i förebyggande syfte. Regeringen bör vidta åtgärder för att åstadkomma detta.

17. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (V, MP)

av Ulrika Westerlund (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2 och
 avslår motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 34,
 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 11,
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 61,
 2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 25,
 2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 6,
 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 56, 87 och 97,
 2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C) och
 2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheten att säkerställa kompetensen hos konsumentvägledare och budget- och skuldrådgivare om ekonomiskt våld. Det är viktigt att alla som möter någon som kan ha utsatts för ekonomiskt våld har verktyg och kompetens för att kunna upptäcka det. Ekonomiskt våld kan göra det svårare att lämna en våldsamt relation.

18. Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 34,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 11,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 61 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 56, 87 och 97 samt avslår motionerna

2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 25,

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 6,

2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C) och

2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

För att fler ska få stöd och hjälp att förändra sin situation bör kommunen bedriva uppsökande verksamhet, och resurser bör tillföras denna typ av verksamhet. Vidare behöver kompetensen höjas för myndigheter och organisationer som möter människor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående. Metoder för riskbedömning, ändamålsenliga handlingsplaner och adekvata stödinsatser för att motverka våld bör också införas. Vidare behöver kvaliteten och enhetligheten i ärenden stärkas inom socialtjänsten om det förekommer uppgifter om våld i ärendet. Regeringen bör vidta åtgärder för att åstadkomma allt detta.

Regeringen bör även utreda en permanent struktur för erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan kvinnojourer, socialtjänst och vårdgivare för att personer som är utsatta ska kunna få ett professionellt omhändertagande.

19. Kvinnojourer, punkt 9 (S, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Ulrika Westerlund (MP) och Dzenan Cisija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:695 av Azra Muranovic m.fl. (S) och
2022/23:1052 av Sofia Skönnbrink (S) samt
avslår motion
2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 4–6.

Ställningstagande

De bidrag som kvinnojourerna får i dag är inte tillräckliga. Det behövs ett permanent och statligt stöd för att säkerställa kompetensen och uppnå stabila verksamheter som kan ge våldsutsatta kvinnor och barn möjlighet till hjälp och stöd av god kvalitet oavsett var i landet de bor. Regeringen bör därför verka för att kvinnojourerna finansieras långsiktigt genom statligt stöd.

20. Kvinnojourer, punkt 9 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 4–6 och
avslår motionerna
2022/23:695 av Azra Muranovic m.fl. (S) och
2022/23:1052 av Sofia Skönnbrink (S).

Ställningstagande

Regeringen bör överväga en utredning om hur en långsiktig och permanent ekonomisk plan för kvinnojourernas verksamheter kan utformas. Regeringen

bör även se över möjligheterna för en certifiering av kvinnojourerna. Regeringen bör också se till att det genomförs en kartläggning av samhällets stöd till kvinnojourer och stödboenden. Kartläggningen kan sedan användas för att skapa möjligheter för verksamheterna att kunna bedriva sitt arbete framöver.

21. Våld mot äldre, punkt 10 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:927 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 11 och 12 samt
avslår motion
2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Regeringen bör se över hur kommuners studier om och utvärderingar av våld i nära relationer även kan innefatta äldreomsorgen. Vidare bör regeringen i sitt arbete mot våld i nära relationer även inkludera våld mot äldre. Det finns även behov av forskning om våld mot äldre kvinnor, speciellt forskning om våld mot äldre kvinnor som lever i samkönade relationer eller som har utländsk bakgrund, inom äldreomsorgen.

22. Våld mot äldre, punkt 10 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 26 och
avslår motion
2022/23:927 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

Regeringen bör i samråd med Sveriges Kommuner och Regioner och relevanta myndigheter se över hur det förebyggande arbetet mot våld och övergrepp mot äldre kan stärkas inom den kommunala hälso- och sjukvården. Förebyggande insatser för att förhindra våld och övergrepp på äldre personer behöver vara en viktig del i ett handlingsprogram.

23. Forskning och åtgärder för att motverka våld mot äldre, punkt 11 (C, MP)

av Ulrika Westerlund (MP) och Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 35,

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 41 och

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 80.

Ställningstagande

Myndigheters och huvudmäns medvetenhet om våld mot äldre behöver öka. Åtgärderna för att motverka våld i nära relation bland äldre bör därför ingå som en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram. Även förebyggande insatser för att förhindra våld och övergrepp när det gäller äldre personer bör omfattas av programmet. Regeringen bör se över hur ett nationellt äldrehälsovårdsprogram lämpligast kan etableras.

24. Våld mot barn, punkt 12 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Dzenan Cisiija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1, 4 och 5 samt

avslår motionerna
2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
yrkandena 1 och 2,
2022/23:593 av Marléne Lund Kopparklint (M),
2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 45 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 81.

Ställningstagande

Regeringen bör ta initiativ till en nollvision mot vuxnas våld mot barn, se över på vilka sätt kunskaphöjande insatser om vuxnas våld mot barn kan möjliggöras på arbetsplatser samt vidta åtgärder för att stärka samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och ideella organisationer för att stärka skyddet för våld mot barn.

25. Våld mot barn, punkt 12 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 45 och
avslår motionerna
2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
yrkandena 1 och 2,
2022/23:593 av Marléne Lund Kopparklint (M),
2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1, 4 och
5 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 81.

Ställningstagande

Regeringen bör vidta åtgärder för att motverka riskfaktorer och sätta in stödåtgärder tidigt för att motverka att barn utsätts för brott. Ofta handlar det om att stötta föräldrar att utifrån sina förutsättningar kunna bli så bra föräldrar som möjligt.

26. Våld mot barn, punkt 12 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 81 och avslår motionerna

2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:593 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 45 och

2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S) yrkandena 1, 4 och 5.

Ställningstagande

Civilsamhällesorganisationer gör ett oerhört viktigt arbete genom att stötta barn i deras relationer och för att motarbeta t.ex. psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld. Regeringen bör vidta åtgärder för att stärka finansieringen till stödlinjer för barn och unga.

27. Lagreglering av skyddat boende, punkt 13 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Dzenan Cisija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 55 och avslår motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 39,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 9,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20 och

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 54.

Ställningstagande

Promemorian Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649) remitterades i augusti 2022. De färdiga lagförslagen bör genomföras skyndsamt. Vid implementeringen av den nya lagen bör kvinnojourernas särskilda kompetens och erfarenhet särskilt tas till vara.

28. Lagreglering av skyddat boende, punkt 13 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 39,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 9,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 54 och

avslår motion

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 55.

Ställningstagande

I januari 2018 lämnades utredningsbetänkandet Ett fönster av möjligheter (SOU 2017:112) till regeringen med förslag om att insatsen skyddat boende ska regleras i lag som en placeringsform för våldsutsatta vuxna och medföljande barn samt att den ska definieras och omfattas av särskilda kvalitetskrav och tillståndsplikt. Betänkandet remitterades men regeringen har efter det inte återkommit med någon proposition. Regeringen bör skyndsamt lägga fram lagförslag på området.

29. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (S, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Ulrika Westerlund (MP) och Dzenan Cisija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S) och avslår motionerna

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1,

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 40,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 21,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 28 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 55.

Ställningstagande

I dag krävs inget tillstånd för att tillhandahålla insatsen skyddat boende. Avsaknaden av enhetliga krav medför uppenbara risker för berörda barn och vuxna och försvårar dessutom utvecklingsarbete i verksamheterna. I promemorian Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649) föreslås bl.a. att insatsen skyddat boende ska omfattas av särskilda kvalitetskrav och tillståndsplikt. Detta förslag bör genomföras skyndsamt.

30. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 28 och avslår motionerna

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1,

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 40,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 21,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 55 och

2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S).

Ställningstagande

I dag har socialnämnden ett ansvar för att aktörer som erbjuder jourer och skyddat boende håller god kvalitet. Det skulle skapa tydlighet för nämnden om det fanns en nationell certifiering som visar att verksamheten är kvalitetsgranskad. En certifiering skulle också kunna innebära ett krav på aktörerna att upprätthålla kvalitet och kompetens i verksamheten. Regeringen bör därför överväga möjligheten att införa en certifiering av skyddade boenden.

31. Tillståndskrav för skyddade boenden, punkt 14 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 40,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 21 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 55 och
avslår motionerna

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 28 och

2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S).

Ställningstagande

Tillståndsplikt kan vara ett viktigt steg för att exempelvis garantera barns rättigheter i skyddade boenden. I promemorian Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649) föreslås att insatsen skyddat boende ska omfattas av tillståndsplikt. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om detta.

32. Barn i skyddat boende, punkt 15 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 38 och 41–43 samt
2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 38–40 och
avslår motion
2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Rättsläget när en förälder tar med ett barn till ett skyddat boende behöver klargöras. I dag betraktas de som medföljare till vårdnadshavaren, vilket får till följd att det vanligen saknas dokumentation, uppföljning och insatser för barnet. Detta måste ändras med hänsyn till barnets individuella rättigheter. De barn som vistas på skyddat boende behöver få ett eget biståndsbeslut.

Socialtjänsten måste också säkerställa att barnets rätt till bl.a. skola och vård tillgodoses. Barn har rätt att gå i skola även under de svåra omständigheter som det kan innebära att bo i skyddat boende. Regeringen bör skyndsamt ta initiativ till att genomföra de förslag som tagits fram på detta område.

Regeringen bör även ge lämplig myndighet i uppdrag att utveckla kunskapsstöd och föreslå eventuella författningsändringar för att säkerställa barnets individuella rättigheter även under vistelse på skyddat boende.

33. Avgift i skyddat boende, punkt 16 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 124.

Ställningstagande

Att leva i skyddat boende med skyddade personuppgifter ger ofta negativa ekonomiska konsekvenser för de våldsutsatta kvinnorna. Avgiften för skyddade boenden bör tas bort i hela landet.

34. Skyddade personuppgifter, punkt 17 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Dzenan Cisiija (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1311 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S) yrkande 2 och

avslår motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 120–123.

Ställningstagande

Bostadsmarknaden skapar stora hinder för kvinnor som tvingas leva med skyddade personuppgifter och eventuellt flytta till annan ort. Bland annat av denna anledning behöver kommunernas insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende kartläggas.

35. Skyddade personuppgifter, punkt 17 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 120–123 och

avslår motion

2022/23:1311 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S) yrkande 2.

Ställningstagande

Våldsutsatta kvinnor som lever med skyddade personuppgifter bör erbjudas en kontaktperson av kommunen. Kontaktpersonen ska bidra med stöd och vägledning i både myndighetskontakter och i praktiska vardagsfrågor. Kontaktpersonen kan även ansvara för att hjälpa kvinnan att hitta ett tryggt

och stadigvarande boende. Tillgång till kontaktpersonen ska finnas så länge skyddsbehovet kvarstår.

Stödet från kommuner och myndigheter ser olika ut beroende på var våldsutsatta kvinnor och barn med skyddade personuppgifter bor. För att garantera samma höga nivå av skydd och stöd i hela landet samt minska risken för misstag behövs nationella riktlinjer för hur myndigheter och andra aktörer kan arbeta med målgruppen.

Att leva med skyddade personuppgifter ger ofta negativa ekonomiska konsekvenser för de våldsutsatta kvinnorna. Många får extra kostnader på grund av t.ex. dubbla boenden och att de kan bli tvungna att säga upp sig från sitt arbete i samband med flytt. Det bör därför inrättas ett särskilt stöd för personer som lever med skyddade personuppgifter. Dessa särskilda medel ska kunna sökas av den enskilde och användas för de akuta kostnader som uppstår på grund av den skyddade identiteten.

Det bör även ses över hur personer som lever med skyddade personuppgifter kan få förtur i bostadskön.

36. Våldsutövare, punkt 18 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27 samt

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och avslår motionerna

2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 10,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 8 och 30,

2022/23:1673 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 53 och 75 samt

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 74–76.

Ställningstagande

I utredningsbetänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37) lyfts möjligheten att införa en frivillig stödboendeform för potentiella våldsvärkare fram. Boendeformen bör baseras på frivillighet och omfatta personal, stöd och hjälp för att bryta sådana destruktiva beteenden som kan ligga till grund för våld. Regeringen bör överväga att utvärdera resultatet av de kommuner som redan har erbjudit motsvarande stödboende och närmare

utreda hur denna boendeform i större utsträckning ska kunna erbjudas den som har behov av och vill få stöd för att bryta sitt beteende.

Regeringen bör även se över möjligheterna att inrätta ett nationellt kompetenscentrum med fokus på våldsutövare, men också på brottsoffret. De som arbetar med frågorna behöver få en likvärdig tillgång till olika metoder, utvecklade riktlinjer och vägledning m.m.

Vikten av ett proaktivt arbete bör tydligare framgå av lagtexten genom att det anges att det till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som uppvisar ett våldsamt beteende, utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

I det proaktiva arbetet är det viktigt att samhället är närvarande för att möta dem som är medvetna om sitt utåtagerande sätt. Ett nationellt hjälppnummer för våldsutövare bör inrättas, där information och stöd ges samt en kedja av åtgärder kan kopplas in för den enskilde.

37. Våldsutövare, punkt 18 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 8 och 30 samt

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 53 och 75 samt
avslår motionerna

2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 10,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 74–76.

Ställningstagande

Enligt socialtjänstlagen ska kommuner genom socialnämnden verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Det bör tydliggöras vad det kommunala ansvaret att erbjuda vårdinsatser till våldsutövare innebär och övervägas vilket initialt stöd för införandet av det nya åtagandet som kommuner och regioner kan behöva för att stärka det arbetet – med de våldsutsattas trygghet i centrum.

Det är viktigt att sprida kunskapen om de riskfaktorer som ligger bakom våldsutövning i nära relationer. Verksamma och väl utarbetade proaktiva åtgärder har ett mycket stort värde för att förhindra lidande men också för att minska samhällskostnaderna. En utredning bör tillsättas för att närmare

klarlägga samhällets möjligheter att sätta in proaktiva åtgärder i de fall en person uppvisar riskfaktorer för att utveckla ett våldsamt beteende.

38. Våldsutövare, punkt 18 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 74–76 och avslår motionerna

2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 10,

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 8 och 30,

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 53 och 75.

Ställningstagande

Det förebyggande arbetet med mäns våldsbeteende behöver trappas upp. Det behövs fler mansmottagningar, dit män som vill förändra sitt våldsbeteende kan söka sig.

Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Jämställdhetsmyndigheten har arbetat för att åstadkomma en utökad samverkan för att förbättra upptäckt av våld i nära relationer. Det är viktigt att detta arbete fortsätter.

För att förbättra informationsutbytet bör sekretessreglerna ses över för att uppgifter om våld ska upptäckas och spridas till rätt instanser i större utsträckning.

Särskilt yttrande

Förebyggande arbete och kompetens, punkt 8 (SD)

Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Anna-Lena Blomkvist (SD) och Carita Boulwén (SD) anför:

Enligt vår mening är det angeläget att arbetet med att förhindra våld i nära relationer stärks. I dag finns det stora brister och samhället i stort behöver få ökad förståelse och kunskap om våld i nära relationer så att rätt stöd och hjälp finns att tillgå för den som är utsatt. Även det proaktiva arbetet och de primärpreventiva åtgärderna mot våld i nära relationer behöver intensifieras. Socialtjänstens arbete är oftast sekundärpreventiva, dvs. förebygger upprepning av redan inträffat våld. Målet ska vara att antalet våldsutsatta i nära relationer ska minska kraftigt över tid och ingen som utsätts ska behöva återgå till ett destruktivt förhållande för att samhället inte klarar av att möta den utsatte. Med detta sagt konstaterar vi att regeringen bedriver ett arbete inom flera områden för att minska våld i nära relationer. Vi ser positivt på det arbete som görs och kommer att fortsätta att bevaka det inom samarbetet framöver. Mot den bakgrunden reserverar vi oss inte under punkt 8 Förebyggande arbete och kompetens.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:54 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att utveckla utbudet och kunna erbjuda specialiserad traumabehandling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att utvärdera befintliga metoder rörande uppsökande arbete mot kommersiell sexuell exploatering samt utveckla och implementera nya metoder för att i ett tidigare skede identifiera barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag åt Socialstyrelsen att upprätta nationella riktlinjer för barn och vuxna som utsätts för kommersiell sexuell exploatering, eller inkorporera målgruppen i befintliga riktlinjer om mäns våld mot kvinnor, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga kommunernas ansvar för att arbeta uppsökande och för tidig upptäckt av prostitution och människohandel för sexuella ändamål och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge kommunerna ett tydligare ansvarsuppdrag i fråga om de sociala stödinsatserna för att hjälpa och stödja personer som har sex mot ersättning och befinner sig i sexuell utsatthet och prostitution, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att utarbeta ett nationellt exitprogram för personer som vill lämna prostitution, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nationell handlingsplan mot sexualiserat våld och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:86 av Nadja Awad m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att säkerställa att konsumentvägledarna och budget- och skuldrådgivarna har kompetens om ekonomiskt våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:121 av Aida Birinxhiku (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av tidiga och samordnade insatser för barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:359 av Niels Paarup-Petersen (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett förtydligande av ansvar för avhoppprogram samt statligt stöd till samma arbete i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:364 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillståndsplikt för skyddade boenden bör införas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav på stöd till barn på skyddade boenden bör införas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:543 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över inrättandet av en nationell handlingsplan rörande fysiskt och psykiskt våld mot barn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta en klassificering av barnaga som ett folkhälsoproblem och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:593 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta riktlinjer som gäller i hela landet för våldsutsatta barn och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:695 av Azra Muranovic m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en förstärkning av kvinnojourerna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld och övergrepp mot äldre och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:863 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad stabilitet i finansieringen av verksamheter som erbjuder stöd och skydd till offer för prostitution och människohandel samt att offren, oavsett var de befinner sig i landet, ska ha rätt till stöd och vård och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:864 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstens och psykiatrins arbete med barn som utsätts för kommersiell sexuell exploatering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka riskfaktorer och sätta in tidiga stödåtgärder för att motverka att barn utsätts för brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa metoder för riskbedömningar, ändamålsenliga handlingsplaner och adekvata stödinsatser för att motverka våld och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra rättsläget när en förälder tar med barnet till ett skyddat boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lagreglera insatsen skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillståndsplikt för skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på lämpligt sätt bör reglera att barn ska ha individuella beslut för att vistas på skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utveckla kunskapsstöd och föreslå eventuella författningsändringar för att

- säkerställa barnets individuella rättigheter även under vistelse på skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn ska ha rätt till skolgång under vistelse på skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra vad det nya kommunala ansvaret för att erbjuda vårdinsatser till våldsutövare innebär och att överväga initialt stöd för att säkerställa införandet av det nya åtagandet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagreglera insatsen skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insatsen skyddat boende bör omfattas av tillståndsplikt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsökande verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda proaktiva åtgärder för att avhålla personer med riskfaktorer från att utveckla ett våldsamt beteende och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relation bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att lagreglera insatsen skyddat boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillståndsplikt för skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag till Socialstyrelsen att se över de insatser som ges till personer som är offer för prostitution eller utsätts för kommersiell sexuell exploatering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på lämpligt sätt bör reglera att barn ska ha individuella beslut för att vistas på skyddat boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utveckla kunskapsstöd och föreslå eventuella författningsändringar för att

säkerställa barnets individuella rättigheter även under vistelse på skyddat boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn ska ha rätt till skolgång under vistelse på skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur förutsättningarna att hindra våld och övergrepp på äldre personer kan stärkas i samtliga kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en permanent struktur för erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan kvinnojourer, socialtjänst och vårdgivare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:922 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en utredning om hur en långsiktig och permanent ekonomisk plan för kvinnojourernas verksamheter skulle kunna utformas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av samhällets stöd till kvinnojourer och stödboenden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en certifiering av kvinnojourer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:924 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision mot våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det proaktiva arbetet och de primärpreventiva åtgärderna i arbetet mot våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en utökad tillgång till boendeformer för personer med riskbeteende och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga ett nationellt kompetenscentrum för samordning, forskning och stöd till våldsutövare och brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheten att certifiera skyddade boenden och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör överväga möjligheten att socialtjänsten ska erbjuda en kontaktperson till den som lyckas bryta sig loss från hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppmuntra och utveckla stödverksamhet, utbildningar och diskussionsforum gällande föräldraskap med bakgrund i hederskulturer och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för en utökad kartläggning och fler undersökningar för att motverka barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:927 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur kommuners studier och utvärdering kring våld i nära relationer även kan innefatta äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete mot våld i nära relation även bör inkludera våld mot äldre och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:958 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om det i socialtjänstlagen bör förtydligas att arbetet också ska innefatta de som uppvisar ett våldsamt beteende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av ett nationellt hjälpnummer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av boendeformer för våldsutövare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av ökad kunskap kring våldsutsatthet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av att statistik om våld i nära relationer ska inbegripa alla som utsätts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av att kunna presentera rättvisande statistik över våld i samkönade relationer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:959 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att upprätta årlig nationell statistik över antalet barn som lever under hedersrelaterade förhållanden i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta behovet av kommunala handlingsplaner och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att de personer som lyckats bryta sig loss från en tillvaro under hedersrelaterat förtryck bör tilldelas kontaktperson inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1052 av Sofia Skönnbrink (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att skapa en långsiktig finansiering av kvinnojourerna genom statligt stöd och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1311 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga kommunernas insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1649 av Kerstin Lundgren (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra ett kommunalt ansvar för en samlad funktion för stöd till brottsdrabbade och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra vad det nya kommunala ansvaret för att erbjuda vårdinsatser till våldsutövare innebär och att överväga initialt stöd för att säkerställa införandet av det nya åtagandet och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagreglera insatsen skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insatsen skyddat boende bör omfattas av tillståndsplikt och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsökande verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda proaktiva åtgärder för att avhålla personer med riskfaktorer från att utveckla ett våldsamt beteende och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relation bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en kraftsamling kring kompetenshöjande insatser riktade mot myndigheter och organisationer som möter människor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående för att fler ska få stöd och hjälp att förändra sin situation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa metoder för riskbedömningar, ändamålsenliga handlingsplaner och adekvata stödinsatser för att motverka våld och tillkännager detta för regeringen.
116. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad stabilitet i finansieringen av verksamheter som erbjuder stöd och skydd till offer för prostitution och människohandel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1677 av Helena Vilhelmsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett frigörelsestöd till personer utsatta för relationsvåld för att de ska kunna lämna en destruktiv relation med bibehållen ekonomisk försörjning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1890 av Alireza Akhondi (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder enligt motionens intentioner vad gäller att utveckla arbetet mot våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1976 av Eva Lindh och Mats Wiking (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av tillståndsplikt för skyddade boenden samt om att stärka barnrättsperspektivet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2044 av Daniel Vencu Velasquez Castro m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nollvision mot vuxnas våld mot barn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilka sätt kunskaphöjande insatser om vuxnas våld mot barn kan möjliggöras på arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och ideella organisationer i syfte att skydda barn och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2061 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2218 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld i nära relation och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2260 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Barnafrid i uppdrag att utveckla riktlinjer för behandling av trauma i kombination med pågående utsatthet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla rutinfrågor om kommersiell sexuell exploatering till elevhälsan, socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatri och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag som innehåller information om bl.a. utsatta barns rättigheter och bemötande av målgruppen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2268 av Rebecka Le Moine (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för våldsutsatta att lämna sin relation genom att möjliggöra en trygg lösning för husdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att personer som flyttar till vård- och omsorgsboende ska kunna ha kvar sina sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta fler mansmottagningar och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta förbättra myndigheternas arbete med att upptäcka våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter och minska sekretessen och tillkännager detta för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka finansieringen till stödlinjer för barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta särskilda mottagningar för vuxna som utsatts för sexuellt våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över brottsoffrens tillgång till adekvata traumabehandlingar och tillkännager detta för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett permanent samordningscentrum för arbetet med att förhindra att barn förs ut ur landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att socialtjänsten aldrig ger information till vårdnadshavare som kan innebära akut risk för att barn utsätts för brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra det regionala arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra det kommunala arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta resurscentrum i varje län och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan myndigheter och säkerställa tidiga ingripanden och tillkännager detta för regeringen.
102. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka information och utbildning om demokratiska principer, jämställdhet och barns rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att varje kvinna som lämnar en våldsam relation ska ges en samlad ingång till samhällets stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
113. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en bred utredning för att kartlägga eftervårdets uttryck och lämna konkreta förslag på lösningar och tillkännager detta för regeringen.

120. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda de som lever med skyddade personuppgifter en långvarig kontaktperson hos kommunen och tillkännager detta för regeringen.
121. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer för arbetet med personer med skyddade personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
122. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett särskilt ekonomiskt stöd för personer som lever med skyddade personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
123. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur personer med skyddade personuppgifter kan få förtur i bostadsköer och tillkännager detta för regeringen.
124. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort avgiften för skyddade boenden i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
126. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för våldsutsatta att hitta en trygg lösning för sina husdjur och tillkännager detta för regeringen.